kılavuzumuz bilimsel sosyalizm, silahımız partimizdir

çark başak

türkiye işçi partisi merkez yayın organı

yıl: 2 sayı: 35 1 ağustos 1977 pazartesi 150 kuruş

DAHA GEÇ KALINMADAN...

Nihat SARGIN

5 Haziran seçimlerinden bu yana daha iki ay geçmedi. Bu kısa süre içinde olup bitenleri birlikte izledik. El atılmadan birike birike yığılan sorunların artık ertelenemez duruma geldiği, bir dört ay daha beklemeye tahammül kalmadığı bir sırada, MC'nin baş mimarı ve sorumlusu Adalet Partisi, önemli ortağı MSP'nin karşı çıkmasına rağmen Haziran'da seçim önerdi. Türkiye İşçi Partisi, bu ortamda MC'nin aynı biçimiyle daha uzun süre devam edemiyeceğinin bilincinde olarak «AP ve MHP'siz seçim hükûmeti» formülünü ortaya attı. Bu formül kamuoyunda yankı buldu. Ancak CHP, MC iktidarında seçime gitmekte sakınca görmedi ve CHP'nin AP'ye kol vermesiyle 5 Haziran seçimleri yapıldı.

CHP seçimlerden 1973'e oranla daha da başarılı olarak çıktı. % 33'e karşı % 41,5 lik bir oy yüzdesi ve 189'a karşı 213 milletvekili elde etti. Ecevit, seçimden en büyük kazanımla çıkan Parti'nin genel başkanı olarak hükûmeti kurmakla görevlendirildi. CHP azınlık hükûmeti kuruldu. Azınlık hükûmetleri, çok partili parlamenter sistemle yönetilen ülkelerde zaman zaman başvurulan bir yöntemdir; bugün dahi birçok Avrupa ülkesi azınlık hükûmetleriyle yönetilmektedir. Ancak azınlık hükûmeti kurulurken, hükûmete üye vermemek, bu yolla hükûmet sorumluluğuna doğrudan ortak olmamakla birlikte dışardan bu hükûmete güven oyu verecek partiler önceden saptanır; bu desteğe karşılık hükûmet programında öncelikle yer almasını veya almamasını istedikleri konular önceden belirlenir ve buna göre hazırlanan bir programla bu destek sağlanır. Bizde ise, görülmemiş bir yöntemle ve acıdır ki, Demirel gibi demokrasi konusundaki gerçek görüş ve niyetleri çok iyi bilinen birisinin bile demokrasi dersi vermesine, ülkede partiler demokrasisi olduğunu vurgulamasına yol açacak biçimde, «vicdan»lara seslenilerek, bazı milletvekillerinin daha birkaç gün önce listesinden seçildikleri partilerine ve grup kararlarına karşı çıkarak bu hükûmete oy vermeleri istendi. Doğal olarak bu mümkün olmadı, CHP hükûmeti güven oyu alamıyarak düştü.

Oysa, başvurulan yöntem bir yana, CHP'nin hükûmet programı —Çark Başak'ta daha önce belirtildiği üzere— tek başına çoğunluk sağlayamamış olmanın özrüne de sığınarak olası bir CHP - AP koalisyonu programından daha ilerde değildi. 1973'lerden, hatta seçim öncesi verilen sözlerden de oldukça gerilere düşülmüştü. Geriye doğru tersine gelişme daha sonra da devam etti. Başlangıçta demokrasi hakkındaki düşünceleri uyuşmadığı için kendileriyle konuşulmaktan dahi kaçınılan AP'ye resmen koalisyon teklif edildi; dahası MHP ile el altından temaslar yapıldığı basına yansıdı. Gerçi bu temaslar taraflarca resmen yalanlandı, ama genel sekreter düzeyindeki mektuplaşmalar, bu mektuplardaki üslup ve sınırlı da olsa kamuoyu oluşturma girişimleri gözden kaçmadı. CHP genel başkanının deyimiyle seçim sonuçları ve olası durumlar «içimize sindirilmeye» çalışıldı.

Türkiye İşçi Partisi dışında, liberal demokrat diyebileceğimiz kesimden uç - sol'a (goşizm) kadar geniş bir yelpaze içinde bütün sol kanat seçimlerde CHP'nin arkasında birleşmişti. Seçim sonuçlarında CHP'nin tek başına iktidarı alacak sayıda milletvekili çıkaramamasından doğan şaşkınlık daha sonra hükûmet programı okununca yerini ezikliğe bıraktı. Şimdi ise, CHP liderinin şair ruhundan, beceriksizliğinden başlayarak CHP'nin seçim öncesi ve sonrasında üstüste hatalar işlediğini ileri süren iddia ve yakınmalar birbirini izlemekte. Bunlara denecek yok. Ancak bu iddia ve yakınmalarda bulunurken, bizim dışımızdaki sol'un acaba kendisi için de söyleyeceği birşey yok mudur? Şimdiye kadar bu konuda herhangi bir değerlendirme yapıldığına tanık olmadık. Oysa bu konu, geçmişteki yanılgıların ortaya çıkarılmasından çok asıl bundan sonrası için önem taşımaktadır. Önümüzdeki dönemle ilgili taktik ve stratejilerin saptanması bakımından önem taşımaktadır.

Görünen şudur: CHP'nin tek başına iktidarını gerçekleştirmek üzere elden geleni yapmak, böylece MC'nin seçim yoluyla düşürüldüğü ve 141 - 142. maddelerin kaldırılmasıyla somutlaşacak göreceli özgürlük ve demokrasi ortamında sol'un rahatlıkla gelişmesine olanak vermek düşüncesi, CHP'nin solunda ve Türkiye İşçi Partisi'nin dışındaki sol'un geçtiğimiz dönem boyunca genel stratejisi olmuştur. Bunun için CHP'ye açık bono verilmiş, son kurultayından bu yana daha açık biçimde sağa kayışı, önlenmesi için uğraş bir yana, gözlerden gizlenmeye çalışılmış, işçi sınıfı ve sosyalizmin bağımsız partisi ile seçime katılması bütün olanaklarla önlenmek istenmiş, bu mümkün olmayınca da TİP'e oy verilmemesi için ne mümkünse yapılmış, oy verme adeta vatana ihanetle bir tutulmuştur. Türkiye İşçi Partisi dışındaki sol ile T.İ.P. arasında görünürde en büyük fark seçime girme konusuydu. Oysa, T.İ.P. de «demokratik toplumsal muhalefetin en etkin biçimde parlamentoya yansıması» düşüncesiyle yasanın öngördüğü en alt sınır olan 15 ilde seçime katılmış; ama ısrarla sol'un kendine ait görevleri başkasına yüklememek, başkasına bel bağlamamak gereğini vurgulamakta ve demokrasi mücadelesinde önemli yeri olabilecek CHP'nin «demokratik çizgide» olması değil «tutulması»nın önemine işaret etmekte idi. Türkiye İşçi Partisi ile dışındaki sol arasındaki asıl ayrım buradaydı ve T.İ.P. seçimleri öncelikle işaret ettiği ve vurguladığı gerekleri karşılamada sağlayacağı yarar açısından değerlendirmekteydi.

Türkiye İşçi Partisi dışındaki sol'un seçimlerde tam olarak somutlaştığı üzere CHP'ye teslimiyet politikası CHP'nin teslimiyetini de beraberinde getirdi. Daha doğrusu bu sonuca önemli katkısı oldu. Solundan emin olan CHP'nin iktidarı elde etme bakımından sağına güven verme çabası ön plana geçti; bu çaba CHP'nin kaygan zeminde giderek sağa kayan konumu ile de çakışmaktaydı. Diğer yandan, seçimin oya yansıyan sonuçlarına bakarak CHP'nin solunda ciddi bir alternatifin kısa sürede oluşamıyacağını düşünen, CHP'nin ise seçim sonrasındaki tutumu ile, sermayenin has partilerine karşı seçimde ileri sürdüğü ve kitlelerden oy aldığı «hesap sorma», «devlet dairelerini faşistlerden arındırma» ve buna bağlı olarak «can güvenliğini sağlama» konularında dahi önemli bir muhalefet yapma olanağını büyük ölçüde yitirdiğini gören egemen sınıflar için, bir CHP iktidarı artık mutlaka gerekmiyebilirdi. Bir paradoks gibi görünebilir ama, başlangıçta egemen sınıf burjuvazinin bütünü olmasa bile, hiç değilse önemli ve etkin bir bölümü, biriken sorunlarının çözümlerinin —ki hepsi de son tahlilde ekonomik dar boğaza gelip dayanmaktadır ve işçi sınıfı ile emekçi yığınların ekmeği pahasına çözüme kavuşturulmak istenmektedir— olası bir CHP iktidarında, CHP'nin muhalefette olmasından çok daha az sarsıntıyla kitlelere kabul ettirilebileceği görüşündeydiler. CHP ve sol'un

(Devamı 10. sayfada)

ÖRGÜT HABERLERİ

Çark Başak'ın çeşitli sayılarında, Çalışma Ekipleri'ne ilişkin yazılar yazıldı. Bu yazılar, Çalışma Ekipleri'nin çalışma ve eğitimlerine yardımcı, yönlendirici ve yol gösterici görev yaptılar.

(Temel Eğitim Birimi : Çalışma Ekibi; Sayı: 8, Ekip Çalışmalarının Değerlendirilmesi; Sayı: 9, Parti Yapısının Temel Taşları: Çalışma Ekipleri; Sayı: 12)

Şimdi, çalışma ekiplerinin, bu yazıların da ışığında yaptığı çalışmaların meyveleri Çark Başak'a gelmeye başladı.

Ankara ve İstanbul İl Örgütü'nden, oturma yerine yönelik iki çalışma ekibinin, çalışmalarını değerlendiren yazılarını yayınlıyoruz :

Sürekli İlişki ve Ekip İçi Uyum

Ekibimiz onüç ay önce kurulduğunda, tüm ekip üyeleri olarak amacımızın çalışma alanımızda partimizin sesini duyurmak, partimize yeni arkadaşlar kazanmak olduğunu biliyorduk. Ancak bu doğrultuda yapacaklarımız konusunda yeterince açık görüşlerimiz yoktu. Çünkü o dönemde özellikle mahalle ekipleri konusunda belli bir deney eksikliği söz konusuydu. Ayrıca hemen hepimiz yeni parti üyesiydik ve parti çalışmasını yeni yeni kavrıyorduk.

İlk iş olarak parti programı ve diğer parti broşürlerinin okunmasını planladık. Haftada en az bir gün mahalleye çıkacak, daha önceden tanıdığımız kişilerle ilişkilerimizi geliştirecek, onlar aracılığıyla yeni ilişkiler yaratacaktık. Ancak o dönem ekip içi uyumu sağlayamadığımızdan, bu konularda fazla başarılı olamıyorduk.

Dışa dönük çalışmalarımızda ilk somut adımı kuruluşumuzdan iki ay sonra attık. Çalışma alanımızda oturan altı arkadaşımızın katıldığı bir eğitim grubu kurduk. Bu arkadaşların dördü bir süre sonra partiye girdiler, bunlardan ikisi ekibimize verildi.

Zaman geçtikçe çalışmalarımız daha düzenli bir biçim alıyordu. Bir taraftan çalışma alanımızda daha çok bulunmaya başlarken, diğer taraftan da ideolojik seviyemizi yükseltmeye çalışıyorduk. Her toplantımızda partinin süreli yayınlarını okuyup tartışıyorduk. Ayrıca genel olarak toplumu etkileyen, doğal olarak da partinin tüm kademelerini ilgilendiren önemli olayları (örneğin DİSK'in ilân ettiği genel yas) ekip içinde geniş olarak incelemeyi de eğitim çalışmamızın kapsamı içine almıştık.

Bu dönem içerisinde çalışmalarımızda en büyük eksiklik, mahallede kurduğumuz ilişkilerde sürekliliği sağlayamayışımızdı. Örneğin mahallemizde çalışabileceğimiz herhangi bir dernek yoktu. Bu yüzden kurduğumuz ilişkileri herhangi belirli bir yöne kaydıramıyor, ayrıca sürekli olarak mahalleye çıkamadığımızdan kısa bir süre sonra bu ilişkileri kopabiliyordu. İkinci bir eksikliğimiz de ekip içi uyumu tam olarak gerçekleştiremeyişimizdi. Bu da birbirimizi haftada ancak bir - iki kere görebilmemize ve çalışmalarımızın son derece verimsiz olmasına neden oluyordu.

Bu yılın Şubat ayı içinde tüm çalışmalarımızı ciddi bir biçimde gözden geçirdik ve geçmişte yaptığımız hataları tekrarlamamak için önemli kararlar aldık. Bunların başında ekip içi uyumu sağlamamız geliyordu. Bunun için kendi aramızda ev ziyaretlerini ağırlıklı olarak gündeme getirdik. Böylece birbirimizi daha yakından tanıyor, sorunlarımıza ekip olarak çözümler aramaya başlıyorduk. Aramızdaki ilişkiler basit iş arkadaşlığından kurtulup gerçek dostluğa dönüşüyordu.

Aldığımız ikinci karar ekip içi eğitim çalışmalarıyla ilgili idi. Bu konuda da önceden belli çalışmalar yapılmıştı. Ancak düzenli bir eğitim programından yoksunduk.

Bu konuda Çark-Başak'ta önerilen «DEVLET - SİYASİ İKTİDAR - FAŞİZM» konusunu genişlemesine incelemeyi kararlaştırdık. Çalışmalarımızdaki yöntem ise saptanan kaynak kitapların tüm ekip üyelerince okunması, yan bilgiler edinebileceğimiz kitapların da aramızda paylaşılarak okunmasıydı. Konuyu işlerken ise bir arkadaş konuyu kısaca özetleyecek ve sonra tartışma biçiminde sürdürülecekti.

Aldığımız üçüncü karar ise mahallemizde bulunan işyerlerine yönelmekti. Bu konuda özellikle üç büyük işyerinde önemli gelişmeler sağladık. Her üç işyerine de yayınlarımızı sürekli olarak ulaştırmaya, buralardaki sendikalaşma çalışmalarına aktif olarak katılmaya başladık. Şu anda bu işyerlerinde konumları dolayısıyla parti üyesi olamayan, ancak partinin tüm eylemlerine aktif olarak katılan birçok arkadaşımız var.

Aldığımız bu kararları hayata geçirirken göz önüne aldığımız önemli bir konu vardı: Seçimlerin Haziran ayında yapılması. Bu olasılığı göz önüne alınca çok kısa bir süre içerisinde bütün işlerimizi düzene sokmamız gerekiyordu. İlk adım olarak ev ziyaretlerini düzene soktuk. Hergün bir yada iki ev ziyareti yapmaya başladık. Kısa bir süre sonra düzenli ve yoğun bir ilişkiler ağı kurmuştuk.

Seçimler konusunda karşılaşacağımız diğer önemli bir sorunun da çok sayıda insanın bu çalışmalara katılmasını sağlamak olduğunu biliyorduk. Bu konuda bütün sempatizan arkadaşların listesini çıkararak onlarla aramızdaki ilişkileri çok kısa bir süre içinde geliştirdik. Haftanın belli günlerinde bu arkadaşlarla yaptığımız sohbet toplantıları da bu konuda bizim için oldukça faydalı oldu.

Seçim çalışmaları başladığında ekibimiz bir çok önemli sorununu çözmüştü. Artık önümüzdeki görevin çok kısa bir dönemde mümkün olduğunca çok fazla iş yapmak olduğunu biliyorduk. Bir taraftan ev ziyaretleri yaparak partimizin olaylara bakışını anlatmamız, diğer taraftan da partimizin genel eylemlerini çalışma alanımızda yürütmemiz gerekiyordu. Seçim dönemi öncesindeki çalışmalarımız bu konuda bize çok büyük faydalar sağlamıştı. Daha önceden kurduğumuz ilişkilerden faydalanarak günde 3 - 4 ev ziyareti yapabiliyorduk. Nitekim bu kısa dönem içinde toplam 85 - 90 ev ziyareti yaptık.

Yürüttüğümüz genel eylemlerin başında «Görev» gazetesinin satışı geliyordu. Satışları özellikle Cumartesi ve Pazar günleri ev ev gezerek yapıyorduk. Ayrıca sağlam ilişkilerimiz olan bazı evlere bir kaç gazete birden bırakıyor, bu gazeteleri yakın çevrelerine satmalarını istiyorduk. Bu satışlar sırasında bize ilgi gösteren evlerin adresini alıyor ve bir iki gün içinde o eve oturmaya gidiyorduk.

Diğer önemli çalışmalar ise kahve toplantılarıydı. Bu dönem boyunca çalışma alanımızda dört kahve toplantısı yapıldı. Toplantı, yapılacağı gün dağıtılan el ilanları ve tek tek ilişkide bulunduğumuz evlerin dolaşılmasıyla duyuruluyordu. Ayrıca hoparlörlü araba ile yapılan duyuru da katılımı etkilemekteydi. Kahve toplantılarına kadınların katılımının sağlanması sürekli sorun oluşturmaktaydı. Bu sorunu da kahveye yakın bir evde kadın emekçilerin toplanmalarını sağlayarak aşmayı başardık.

Bildiri dağıtımı ve afişleme sırasında çalışma alanımızdan çok daha geniş bir bölgede çalışmamız, yalnızca emekçi mahallelerini değil diğer tüm oturma bölgelerini de çalışma alanımıza katmamız gerekiyordu. Buralarda posta kutularına bildiri bırakma, geniş caddeleri ve büyük panoları afişleme başardığımız işler arasındadır. Çalışma ekibi olarak bu çalışmalarda ekip dışından destek gereksinimi duymamamız ve kendi olanaklarımızla, tüm sempatizanlarımızın değerlendirilmesiyle tüm görevlerimizden yapabildiğimiz kadarıyla başarılı çıkmamız başlıca övüncümüzdür.

Geçtiğimiz uzun dönem çalışmalarından hatalarımızı ve başarılarımızı bilerek çıkmamız bundan sonraki çalışmalara güvenle bakmamızı sağlıyor.

her işyerinde bir çalışma ekibi, her köyde bir çalışma ekibi

Somut Sorunlara Dayanmak ve İlişki Kurmakda Becerikli Olmak

Ekip çalışmalarını yönelttiğimiz bölge lüks semtler arasında sıkışan bir gecekondu bölgesidir. Yörede oturanların çoğunu fabrika, inşaat işçileri ve ev işlerinde çalışan kadınlar oluşturmaktadır.

Bölgeyle ilk ilişkiler bölgede oturan öğrenci partili üyeler tarafından geliştirilmiştir. Bu ilişkilerde parti propagandası siyasal tartışmalar yoluyla değil, özellikle yöredeki bir öğrenim kurumunda çalışanların yemek, sendika ve okuma - yazma gibi somut sorunlarıyla ilgilenerek gerçekleştirilmiştir. Çalışanlarla bağların sağlamlaştırılmasında, inanç ve düşünceleri karşısında kesin tavır alınmadan doğrular esnek bir dille anlatılmaya çalışıldı. Partililerin bu gibi tavırları sonucunda, işçiler arasında saygınlığımız arttı.

Yörenin somut sorunlarıyla ilgilenmeyi amaçlayan ve politik bir yapıya sahip olan yerel Derneğe gidip gelmeye başladık. Politize olmuş dernek üyeleriyle üst düzeyde politik tartışmalara saplanmaktan kaçınarak, somut sorunlardan hareket ederek yeni ilişkiler kurmaya çalıştık. Örneğin derneğin düzenlediği yörenin sorunlarıyla ilgili bir anket hazırlanmasında aktif görev alındı. Bu çalışmalarımız sonucunda partimizin görüşlerine karşı ilginin artması sağlandı ve çevremizi önemli ölçüde geliştirdik.

Erken seçimin gündeme gelmesiyle bölgedeki çalışmalarımız yoğunluk kazandı. Kötü hava koşullarında bile sabahleyin ilk işe gidenlere ulaşacak şekilde bildirimizi ve Görev gazetemizi aksatmadan götürmemiz olumlu bir etki yarattı. Bu dağıtım sırasında ağırlık verdiğimiz nokta her gazete ve bildiri verdiğimiz kişiyle diyalog kurmaya çalışmak oldu. Örneğin uygun fırsatlar gözlenerek ismi, memleketi ve nerede çalıştığı soruldu. Daha sonraki gidişlerimizde bu kişilere ismiyle hitap etmemiz yakınlık yarattı ve ilişkilerimizin gelişmesinde katkıda bulundu. Bu eylemler sırasında bir selam, güncel yaşam kavgasıyla ilgili birkaç söz ilerde merhabalaşmaya, daha da ilerde politik ilişkilerin kurulmasına yol açıyordu. Karşılaştığımız apolitik ya da politik olumsuz tavırlara karşı tutumumuz sert, kesin ve karşımıza alacak şekilde değildi. Fırsat buldukça tavırlarının nedeni soruldu, diyaloğun gelişmesine çalışıldı. Örneğin bu tutumda olan bazı arkadaşlar bildiri ve gazetelerimizi alıp okumaya başladılar.

Seçim döneminde yapılan kahve toplantısı kalabalık bir kitle tarafından izlendi. Kahve toplantısı bitiminde yapılan sohbetlerle bölge halkıyla diyalog geliştirildi.

Daha önceki çalışmalarımızın sonucu ve başka grupların afişlerinin üzerini kapatmama ilkemiz afişlerimizin uzun müddet duvarlarda kalmasına yol açtı. Diğer bölgelerde afişlerimizin yoğun olarak kapatılma çabalarına karşılık bölgemizde bu duruma çok az rastlanıldı.

Seçim dönemi sırasında gerçekleşen partimizin Taksim mitinginde bölgemizdeki çalışmalar sırasında karşılaştığımız kişilerin gelmiş olduğunu saptadık ve onlarla olan diyaloğumuzun daha da gelişmesine önem verdik.

Bölgedeki işçilere yönelik çalışmalarımızda bağış toplama ve yayın verme yanında sık sık yarattığımız sohbetler sırasında somut sorunlardan kaynaklanarak üst düzeyde politik tartışmalara girmeden partimizin hedefleri doğrultusunda bilinç götürmeye çalıştık. Özellikle bu ilişkilerin evlere yönelik çalışmaya dönüşmesini hedefledik. Yayın dağıtımında işçilerin bilinç seviyelerini gözönüne alarak sırasıyla Görev, Yürüyüş, Çark - Başak ve Yurt ve Dünya götürmeyi amaçladık. Şu anda 10 kişiye Çark - Başak götürmekteyiz. Yayın götürdüğümüz kişilerle yayınlar içindeki yazıları tartışmayı, partiye olan ilgilerini canlı tutmayı ve diğer yayınlarımızı da okuyabilecek bir düzeye gelmelerini amaçladık. Yayınları götürdüğümüz kişilerden bağış toplamaya çalıştık ve her seferinde yayın götürdüğümüz kişilerin sayısını, bağış miktarlarını arttırmayı hedefledik.

Kahvelere yönelik çalışmalarımızda gerektiğinde iskambil ve tavla oynayarak ilişkilerimizi geliştirmeye çalıştık. Ancak bu çalışmanın diğer çalışmalar yanında verimsiz kaldığını saptadık.

Bu çalışmaların içinde en önem verdiğimiz ve en çok faydasını gördüğümüz ev gezmeleriydi. Bu tip ilişkiler hem daha yakınlaşmayı sağlıyor, hem somut sorunları yerinde objektif olarak görerek daha doğru değerlendirmemize yol açıyor, hem de yeni kişiler tanımamıza yardımcı oluyordu. Ev gezmelerinin özellikle kız arkadaşlarla birlikte yürütülmesinin o evdeki kadınlarla da diyalog kurulmasını sağladığını gördük. Evlerdeki sohbetler sırasında uzun ve sıkıcı politik tartışmalar yapmamaya özen gösterdik. Ancak uygun ortamlarda partimiz görüşleri doğrultusunda orada bulunan herkesin katılabileceği kısa tartışma ortamları yaratmaya çalıştık.

Seçim dönemi sonrası ilk Görev dağıtımını kapı kapı dolaşarak, otobüs duraklarında ve kahvelerde olmak üzere üç türlü yürüttük ve 300 gazete sattık. Her yeni Görev dağıtımında bu sayıyı aşmayı amaçlıyoruz. Kahvelerde yaptığımız satışlar verimsiz olduğu ve diyalog kurma olanakları yaratılamadığı için bu tür satıştan vazgeçtik.

İlk önceleri gazetemizi almak istemeyenlere peki deyip geri dönüyorduk; daha sonra yöntemimizi değiştirdik. Gazeteyi alsın almasın öncelikle diyalog kurmayı amaçladık. Bu sayede gazetenin satışının arttığını gözlemledik. Diyalog kurmada her fırsattan yararlanmaya çalıştık. İnşaat yapanlara çimento karaborsasından söz etmemiz, evlerden içmek için su istememiz, iş yapanlara kolay gelsin diye söze başlayıp ortama uygun konuşma yaratmamız olumlu sonuçlar doğurdu. Gazetemizin 15 günde bir çıktığını, tekrar geleceğimizi, çeşitli problemlerini bize iletmelerini isteyerek bunları gerektiğinde gazetemizde yayınlanmasına çalışacağımızı söyledik. CHP'nin umut olmadığının ortaya çıkması sonucu bölgemizde bir yılgınlık başlangıcı gözlemledik. Gerçek umudun işçi sınıfı ve onun örgütlü siyasal gücü olan Türkiye İşçi Partisinde olduğunu çeşitli örneklerle vurgulamaya çalıştık. Bu çalışmanın iki olumlu sonucunu gördük. Birincisi Görev gazetemizi etkin bir şekilde tabana iletebilmemiz, ikincisi ise ilerici ve sağlıklı unsurların saptanarak evlere yönelik çalışmamıza kaynak teşkil etmesiydi. Örneğin dağıtım sırasında arkamızdan koşan bir kadın «bizim evimizi neden atladınız, dağıttığınız gazeteden bize de verin. Kocam da akşam hiçbir gazete getirmiyor. Bu tip şeyler hiç bizlerin eline geç miyor.» diyerek hem kendisine hem de komşusuna birer tane aldı. Gazete satışında ne çok sert, ne de nazik bir tavır takınılmaması gerektiği sonucuna vardık.

Seçim sonrasında bir sempatizan arkadaş partililer hakkında (Seçimler sırasında o kadar yoğun çalıştılar, ancak şimdi ortada görünmüyorlar) diye dedikodu edildiğini söyledi. Biz de o saatte Görev dağıtımından dönüyorduk. Bu olay partililerin yalnız seçim dönemlerinde çalışmadıklarını ve çevremiz tarafından dikkatle izlendiğimizi gösteriyordu.

Ekibimizin her toplantısından sonra yapacağı toplantının gününü ve saatini, her eylemden sonra yapacağı yeni eylemin zamanını mutlaka tesbit ettik. Bu eylemlerimizin sürekliliğini sağladı. Her eylem sonunda da değerlendirme yaptık.

Ekip çalışmaları sırasında parti görüşlerini en iyi şekilde aktarabilmek ve sempatizan kazanabilmek için ideolojik sağlamlığın ve politik uzakgörüşlülüğün önemini gözlemledik. Ekip içi eğitim çalışmamızı gerek ideolojik konularda gerekse bölgenin somut sorunları konularında yoğunlaştırdık. Karşımıza sık sık gecekondu ve konut sorunu çıktığından ekip olarak kendimizi gecekondu ve konut konusunda yetersiz bulduğumuz için bu konuda bir eğitim yapmak hazırlıklarına girdik.

Ekip içi dayanışma ve arkadaşlığın, ekip çalışmalarının başarısına doğrudan yansıdığını gördük. Bunun eylemlerle sınırlandırılmasının aşılarak arkadaşça, dostça kaynaşmanın yararına inanıyoruz.

«Tüzüğün 38. maddesindeki tarım uyarınca her çalışma ekibi, bir çalışma ve eğitim birimidir. Buna göre, çalışma ekibi, yığınlar içinde, toplumsal yaşamın çeşitli kesimlerinde görev yapan, görevli bulunduğu çevreye Parti'nin sesini ve eylemini götüren, Parti'nin bu çevre içinde örgütlenmesini geliştirmeyi baş görev sayan ilk çalışma birimidir. Görevli bulunduğu alan içinde onun bir parçası olarak yer alan çalışma ekibi, aynı zamanda, Parti üyelerinin eylem içinde ve eyleme ilişkin olarak eğitilmelerini, aday üyelerin yetişmiş bir üye olarak Parti'ye kazanılmalarını da sağlayan bir eğitim birimidir.»

— Çalışma Ekipleri Genelgesi'nden

Temsilci Toplantıları ve Demokratik Merkeziyetcilik İlkesi

Nihat SARGIN

Geçen ay içinde dördüncü İl Temsilcileri Toplantısı Ankara'da yapıldı. Hatırlanacağı üzere Büyük Kongremize kadar dört de Bölge Temsilcileri Toplantısı yapılmıştı.

Tüzüğümüzde bu tip toplantılar ilçe, il ve Genel Merkez düzeyinde olmak üzere sistemleştirilmiş bulunuyor. İlçe düzeyinde çalışma ekipleri başkanlarının ilçe yönetim kurulu ile aylık toplantıları var (tüzük madde: 38/f). İl düzeyinde ise ilçeler temsilcilerinin il yönetim kurulu ile iki ayda bir yapılan ortak toplantısını görüyoruz. (Tüzük madde: 33/d). Nihayet yukarda belirtildiği üzere Genel Merkez düzeyinde yılda iki kez Bölge Temsilciler Toplantısı (Tüzük madde: 25) ve İl Temsilcileri Toplantısı (Tüzük madde: 24) düzenleniyor.

Tüzüğümüz bu toplantılar için hemen hemen aynı genel gündem maddesini getirmiş: Toplantı hangi düzeyde yapılıyorsa onunla sınırlı olarak «a) Parti'nin ...etkinliğini arttıracak ve örgütünü genişletecek yönde ve Örgüt'le ilgili dileklerin ve b) toplantıya çağıran Kurul'ca görüşülmesinde yarar umulan konuların görüşülmesi. Bu genel gündem maddesi aynı zamanda bu toplantıların düzenlenmesinde güdülen amacı da ortaya koyuyor.

Bu toplantılar Genel Merkez düzeyinde bugüne kadar tüzüğün koyduğu sürelere uygun olarak düzenli şekilde yapıldı. Öyle görünmektedir ki, yerel örgütlerimiz de kuruluş sorunlarını aştıkça ve bundan da önemli olarak bu toplantıların yararını bizzat görüp yaşadıkça kendi düzeylerinde öngörülenleri daha düzenli olarak yapmaktadırlar. Böylece tüzüğümüzde sıralanan ve hepsi birlikte bir bütün oluşturan bu toplantılar sistemi adım adım hayata kavuşturulmaktadır.

Başlangıçta Genel Merkez düzeyinde tertiplenen toplantılarda da, tüzüğün bunlardan asıl beklediğinin biraz dışına çıkılmak pahasına da olsa bu toplantıların «gösteri» tarafı daha ağır bastı. Parti'nin kuruluşundan itibaren ilk altı ay içinde üye ve aday üye olanlar hatırlayacaklardır: 1975 sıralarında Ankara'da yapılan ilk İl Temsilcileri Toplantısı, hemen bütün Parti üyelerini ve aday üyelerini biraraya getirmişti. Doğrudan katılacakların dışında, tüzüğün toplantıyı düzenleyen kurula ismen çağırma için verdiği yetki biraz da zorlanarak Partinin bütün yönetim kurulları ve büroları üyeleri ve Kurucu Kurul bu toplantının delegesi olmuş; kalan üye ve adaylarımız ise —yerel örgütlerdeki nöbetçilerin dışında— toplantının intizam ve güvenliğini sağlamak üzere görevlendirilmişlerdi. O sırada, Parti'nin ilk altı ay içinde, örgütlenme düzeyiyle, üyeleri ve aday üyeleriyle vardığı aşamanın bir gösteri ile kamu oyuna yansıtılması önem taşıyordu. Gerçi bu toplantıda da kısa süreli bir oturumda tüzüğün öngördüğü asıl amaca yönelik görüşmeler yapıldı. Ama bu toplantı daha büyük atılımlar için bir basamak noktası ödevini görmeliydi. Öyle de oldu. Giderek tüzüğün esprisine daha yaklaşılmaktadır ve ismen çağrılıların sayısı daraltılmaktadır. Aynı durum yerel örgütlerdeki toplantılar için de söz konusudur. Bu örgütlerimizde yapılan toplantılar da kendi çap ve sınırları içinde aynı gelişim çizgisini izlemektedir.

Diğer burjuva partileri bir yana, ülkemizde sosyalist partiler içinde de sistematize edilmiş şekilde böyle toplantılar düzenlenmesi ilk kez olmaktadır. Diğer ülkelerdeki bilimsel sosyalist partilerde yapılan «konferanslar» belki bunların benzeri sayılabilir. Fakat tamamen eştürde ve alttan yukarıya doğru sistemli olarak böyle toplantılar yapılmakta mıdır, bilmiyoruz.

Bu toplantıların tüzükte öngörülmesi ve adım adım yaşama geçirilmesi, tüzüğü hazırlayan arkadaşların geçmiş on yıllık parti deneylerinin doğrudan sonucudur. Geçen dönem Türkiye İşçi Partisi'nin tüzüğünde yukarda belirtilen maddeler veya benzerleri yer almamaktaydı. Ancak yerel örgüt yöneticilerinin katılacağı bir toplantının düzenlenmesine engel bir hüküm de olmadığı için, on yıllık parti yaşamında birkaç kez resmen böyle toplantılar düzenlenmişti. «İl Başkanları Toplantısı» adıyla yapılan bu toplantılardan anımsayabildiklerim birkaç tane: Türkiye İşçi Partisi, 1964'te bir Genel Yönetim Kurulu toplantısı'nın dışa açık bölümünde, Genel Başkan'ın ağzından Kıbrıs'la ilgili tezimizi —ki esası bugün de geçerlidir ve bugün CHP dahil birçok burjuva partileri tarafından da benimsenme durumundadır— ilk olarak açıkladığı zaman, Parti dışında bir yaygara koparılmış, gündelik basında çıkan yazılar, masa başı haberleri ve birtakım kuruluşların bildirileriyle aleyhimizde bir kamu oyu yaratılmaya çalışılmıştı. Estirilen bu havada Genel Merkez özellikle suçlanıyor, yerel örgütler güya kollanarak, bunlarla Genel Merkez arasında bir kopukluk olduğu işlenmeye çalışılıyor ve bir yandan da bunun gerçekleştirilmesiyle gerçek bir kopukluk yaratılarak Genel Merkez yerel örgütlerden soyutlanmak isteniyordu. İşte böyle bir zamanda Merkez Yürütme Kurulu bütün il başkanlarını, durumu görüşmek üzere toplantıya çağırdı. Toplantı sonucunda il başkanlarının da aynı tezi paylaştığı görüldü. İl başkanlarının imzasıyla yayınlanan bildiri, hem ileri sürülen tez üzerinde koparılan kuru gürültüyü önlemede, hem de Genel Merkez ve yerel örgütler arasındaki birlik ve bütünlüğün dost düşman herkese bir kez daha gösterilmesinde yardımcı oldu.

İkinci bir il başkanları toplantısı 1965 yılında genel seçimlerden önce yapıldı. Genel Yönetim Kurulu toplantısının öncesinde yapılan ve çok kısa süren bu toplantıda il başkanlarına —sonradan çıkacak Siyasi Partiler Kanunu'nun getirdiği ön seçim kurumuyla işlerliğini yitiren— yoklama yönetmeliği izah edildi. Bir başka toplantı ise seçimden sonra yapıldı ve önümüzdeki yeni görevler belirtildi. Sonuncu il başkanları toplantısı ise, 1970'de 4 cü Kongreden önce Parti Genel Merkezinin birtakım sorumsuz kişilerce basılıp eşyalarının yağma edilmesi, ve Parti dışından, kendini bilmezlerin, hem de sosyalizm adına buna alkış tutmalarından sonra yapılmıştı. Biraraya gelen il temsilcileri olayı protesto ettiler ve her kafadan ayrı bir sesin çıktığı veya öyle gösterildiği bir ortamda bir bakıma toplanacak Büyük Kongrenin sonucunu da önceden belirtmiş oldular.

Görüldüğü üzere eski dönemde bu toplantılar, toplam on yılda birkaçı geçmemek üzere belirsiz zamanlarda Merkez Kurullarının istemi ve esas itibariyle Merkez yöneticilerinin belirli bir konuyu Örgüte doğrudan aktarması düşüncesiyle yapılmışlardı. Bu toplantılarda İl Temsilcileri de söz alıp konuşmuşlar, örgütleriyle ilgili konuları dile getirmişler; ama bu hiçbir zaman toplantının asıl amacı olmamıştı. (1 ci Büyük Kongreden itibaren Genel Başkan'ın dışında 40 asil ve 20 yedek üyeden oluşan —yedeklerin de toplantıya katılıp konuşabildiği— Genel Yönetim Kurulunda, tüzükte temsili bir oluşum öngörülmemekle birlikte, değişik illerin önde gelen yöneticilerinin çoğunluğu bu 60 kişinin arasına ister istemez katılma durumunda bulunuyordu. Bu da, Genel Yönetim Kurulu toplantıları dolayısıyla yerel örgüt yöneticileriyle doğrudan ilişkiyi sağlamaya olanak veriyor, aradaki bağıntıyı dolaylı olarak sağlıyordu.)

Buna rağmen İl Başkanları Toplantısı'nın düzenli aralıklarla yapılması, hatta bunun için tüzüğe madde konulması, geçmiş dönemde yerel örgüt yöneticilerinin devamlı arzusu olmuştur. Ancak muhtelif nedenlerle bu arzunun gerçekleşme olanağı 10 yıl boyunca bulunamamıştır.

Yeni dönem Türkiye İşçi Partisi'nin tüzüğü hazırlanırken geçmiş deneyin ortaya koyduğu gereksinimin bütün kademeleri de içine alacak biçimde sistematize olarak karşılanması cihetine gidilmiştir.

Tüzük, bu toplantılar yoluyla gerçekleştirilmek istenen amacı genel gündem maddesi ile ortaya koymuş bulunuyor. Bu maddenin kısa bir incelemesi, tüzüğün dayandığı temel ilke olan «demokratik merkeziyetcilik»in yaşama geçirilmesinde bu toplantıların oynayacağı önemli rolü ortaya koymaktadır.

Bu ilkenin uygulanmasıyla doğrudan ilgili maddelerden biri olan tüzüğün 67. maddesi şöyle der: «Kademeler arasında uyarlığın sağlanması için, üyeler ve alt kurulların görüşlerinin en doğru şekilde üst kurula iletilmesi, üst kurulda alınan kararın da bütün bağlı alt kademelerce kesinlikle tastamam uygulanması gerekir. Bu nedenle alt kademe yöneticileri, tabanın görüş ve eğilimlerini mümkün olan en doğru şekilde üst kademeye iletmekle ve üst kurul kararlarının nedenlerini de alt kademe kurulları ve üyelere sabır ve dikkatle açıklamakla yükümlüdür...» Bunu bir başka deyişle aşağı

dan yukarı ve yukarıdan aşağı doğru Parti içindeki «Kan dolaşımı» benzetmesiyle de tanımlayabiliriz. Bu dolaşımın sağlanmasında, kendi çap sınırı içinde bütün konuların serbestçe tartışıldığı kongrelerden başlayarak üst kurullarca yapılan anketlerin yanıtlanmasına, alt kademelerin ele alacakları, gereksinimleri olan bir konuyu doğrudan üst kurula aktardıkları yazışmalara kadar bir çok olanak mevcuttur. Ama «Parti'nin etkinliğini artıracak ve örgütünü genişletecek yönde ve örgütle ilgili dilekler» sınırlamasıyla da olsa —ki bu sınırın içinde çok geniş bir alan mevcuttur— bu toplantılar, özellikle yüz yüze olmanın yarattığı geniş olanakla ilkenin yaşama geçirilişinde en önemli ögelerden birini oluşturmaktadır. Bu nedenle de, bütün kademelerce ihmal edilmeksizin konulan süreler içinde gerçekleştirilmesi gerekir. Böylece üye ve çalışma ekiplerinden Genel Merkez'e kadar örgütle ilgili dilek, gereksinim ve önerilerin süzüle süzüle ilgili üst kademeye kadar iletilmesi, aynı yolla en üst kademeden üye ve aday üyeye kadar yönlerdirme ve uyarlığın sağlanması da, daha kolay gerçekleştirilebilecektir.

Nitekim şimdiye kadar gerçekleştirilen toplantılar, demokratik merkeziyetçilik ilkesinin hayata geçirilmesinde, buna bağlı olarak Parti birlik ve bütünlüğünün sağlanmasında ve yeni atılımlarda azımsanmayacak yararlar sağlamıştır.

Örgüt iç çalışmalarına ilişkin kararlardan genel politik kararlara kadar Parti yaşamının her bölümünde bütün üyelerin katkıları sağlanarak birlikte oluşturulan görüş, tavır ve yönlendirmeler, Parti'mizin büyük kuvveti olmuştur. Geçmişte görüldüğü ve günümüzde de dışımızdakilerde devamlı izlendiği üzere, aynı kuruluşa bağlı değişik birim ve üyelerin aykırı hatta karşıt görüşleri ortaya koyması, buna bağlı olarak sarsıntı, hatta bölünmeleri Parti'mizde de bekleyenler devamlı hüsrana uğradı; bundan sonra da uğrayacakları gibi.

Vedat Demircioğlu'nun anısı mücadelemizde de yaşıyor

1971 öncesinden bu yana süregelen faşizan uygulamalara, anti - demokratik baskılara hergün bir yenisi ekleniyor. Gün geçmiyor ki, bir ilerici işçi, emekçi ve öğrenci yaralanmasın, işinden atılmasın, anti - demokratik baskılarla karşılaşmasın...

Süregelen cana kıyımların 1968 Temmuz'unda TİP Eminönü İlçe Üyesi Vedat Demircioğlu ile başlatılması bir rastlantı değildir. Planlı faşizan girişimlerin sonucudur.

Faşizan baskılar ve anti - demokratik uygulamalar, işçi sınıfı ve emekçi kitlelerin politik ve ekonomik mücadelesinin ve örgütlenmesinin, demokratik toplumsal muhalefetin geliştiği Türkiye'de, burjuvazinin egemenliğini sürdürebilmesi için yaptığı şiddetli tepkilerdir.

Tüm bunlara karşın işçilerin ve emekçilerin mücadelesi gün geçtikçe gelişiyor ve güçleniyor.

Vedat Demircioğlu ile başlayan militan yurtsever gençlerin kıyımı kimseyi yıldıramıyor. Anıları mücadelemizde de yaşıyor ve yaşayacak.

TİP'in Kapatılışının 6. Yılı

Partimizin Gelişmesi, 1961 - 1971'in Deneylerinin de Sonucudur

1961 - 1971 Türkiye İşçi Partisi 20 Temmuz 1971'de, 12 Mart faşist döneminin yerleştirilmesi sürecinde kapatıldı. Burjuvazinin işçi sınıfına, anti - emperyalist demokratik hareketlere uygulamaya başladığı baskı ve terör Türkiye İşçi Partisi'nin kapatılmasıyla tırmandırılıyordu.

Demokratikleşmeye set çekmenin ve bu yönde adımlar atmanın önündeki en büyük engel Türkiye İşçi Partisi idi. Burjuvazi bunun bilincindeydi. Çünkü işçi sınıfının bilimsel sosyalist çizgide geliştirilen politik hareketi olan Türkiye İşçi Partisi bütün eylemi boyunca demokratik hak ve özgürlüklerin en önde gelen savunucusu, bu hak ve özgürlüklerin geliştirilmesinin yılmaz mücadelecisi olmuştu.

Türkiye İşçi Partisi'nin kapatılmasıyladır ki, başta Anayasa olmak üzere bir çok yasada anti - demokratik yönde, geriye doğru değişiklikler yapılmaya girişildi. Böylece bir yandan demokratikleşmeye set çekmenin, diğer yandan da geliştirilen terör ve şiddet uygulamalarının yasal dayanakları yaratılmaya çalışıldı.

1961 yılında kurulan Türkiye İşçi Partisi 1962 yılından itibaren sosyalist kişilerin harekete katılmasıyla hızlı bir sosyalistleşme sürecine girmişti. Sosyalist bir eksene oturan Türkiye İşçi Partisi bu eksen etrafında geliştirilen anti - faşist ve anti - emperyalist mücadelenin de bayraktarlığını ele alıyordu.

Çeşitli anti - demokratik yasaların ve bu yasalardaki hükümlerin ayıklanması ve özellikle 141 - 142. maddelerin kaldırılması yolunda kampanya başlatılıyor, geniş ilerici çevrelerin desteği sağlanıyor ve Anayasa Mahkemesine bu yönde başvuruluyordu. 141 - 142. maddelerin kaldırılması yolundaki mücadelede Türkiye İşçi Partisi'nin en başta gelen başarısı ise bizatihi kendi varlığı oluyordu. Bilimsel sosyalist çizgide gelişen bir hareket olarak ülke politik yaşamında yer alması bu maddelerin işlerliğini sınırlıyor ve kısıtlıyordu.

Emperyalizm, Amerikan emperyalizminin yüzü geniş kitlelere sergilenmeye başlanıyor ve geliştirilen anti - emperyalist hareket Türkiye İşçi Partisi'nin damgasını taşıyordu. Amerikan emperyalizmi, Nato, ikili anlaşmalar, üsler kamuoyunun tartışmasına sokuluyor ve kitlelerin bağımsızlıktan yana bilinçleri geliştiriliyordu.

Türkiye İşçi Partisi 1961 - 1971 döneminde emperyalizme ve faşizme karşı mücadelede bütün demokratik güçlerin eylem birliğinin sağlanması konusunda en tutarlı görüşleri ortaya koydu. Bu yönde atılan adımlar sınırlı da olsa, savunulan görüşler bu gün de değer taşımaktadır. Kağıt üstünde ve masa başlarında oluşturulmaya çalışılan «güçbirlikleri»nin geçersizliği ortaya kondu ve işçi sınıfı hareketini küçük burjuva radikalizminin kuyruğuna takma girişimlerine ısrarla karşı duruldu. Güçbirliği ve eylem birliği sorunlarında işçi sınıfının bağımsızlığını koruması gereğine devamlı dikkat çekildi. Bu anlayışla demokratik güçleri devamlı uyararak, bu güçlerin birliğini sağlamaya elden geldiğince gayret edildi.

Türkiye İşçi Partisi'nin 1961 - 1971 döneminde işçi sınıfı öncülüğüne sıkı sıkı sarılarak yürüttüğü ideolojik mücadele ise ayrı bir önem taşımaktadır. Türkiye İşçi Partisi bu dönemde de demokrasi mücadelesi ile sosyalizm mücadelesinin diyalektik bütünlüğü üzerinde titizlikle durdu. Demokrasi mücadelesi ile sosyalizm mücadelesi arasına aşılmaz tepeler diken ve dolayısıyla sosyalizm mücadelesini erteleyen görüşlere karşı kesin bir ideolojik mücadele yürütüldü ve bu küçük burjuva sapması mahkum edildi. Mücadele edilen diğer bir küçük burjuva sapması ise, bilimsel sosyalizm konusunda bulanıklıklar, tereddütler yaratan, kendisini açık bir popülist çizgi olarak ortaya koyan ve sonuç itibariyle örgütlenme konusunda sosyalistçe olmayan tezler savunan çizgi idi. Bu iki çizgi de 1971 öncesinde kesin bir yenilgiye uğratılıyor, işçi sınıfının bilimsel sosyalist çizgisi ve örgütlenme anlayışı korunuyordu.

1961 - 1971 dönemi burjuvazi ve onun göbek bağı ile bağlı olduğu emperyalizm için devamlı artan bir tedirginlik dönemi oldu. Ve yaratılan ilk elverişli ortamda da sorunlarına çözüm getirme ve bu arada Türkiye İşçi Partisini tasfiye etme yolunda adımlar attı. Ama yaşam, atılan adımların ve görünüşteki başarıların hareketi tasfiye edemediğini, bunun mümkün olamıyacağını gösterdi. Kayıplara rağmen hareket kendine bir yol buldu ve 1975 de Türkiye İşçi Partisi yeniden kuruldu.

1975 de kurulan Türkiye İşçi Partisi 1961 - 1971 döneminin bütün olumsuzluklarından, eksikliklerinden dersler çıkaran ve olumlu yanları daha da geliştiren bir hareket olarak doğdu. Kuruluşundan bu yana gösterdiği gelişme, 1961-1971 döneminin zengin deneylerinin de sonucu oluyor.

MC Hükümeti Programının Eleştirisi

AP, MHP ve MSP'nin oluşturduğu yeni MC hükümetinin programını inceleyen Başkanlık Kurulu aşağıdaki değerlendirmeyi yapmıştır.

BURJUVAZİNİN EN GERİCİ PARTİLERİ İŞÇİ VE EMEKÇİ HALKIMIZA KARŞI YENİ BİR CEPHE İKTİDARI KURMUŞ BULUNUYORLAR

AP, MHP ve MSP, emperyalizmin, büyük sermayenin, büyük toprak sahiplerinin çıkarlarını savunmak, kitlelerin örgütlenme ve mücadelesine set çekmek için yeniden bir araya geldiler. Sömürücü güçler, kısa bir arayış döneminden sonra, ekonomik bunalımın sonuçlarının işçi sınıfı ve emekçi halkımıza yüklenmesinin daha geniş sömürü olanaklarının yaratılmasının ve bağımsızlık, demokrasi, sosyalizm mücadelesinin engellenmesinin, bir CHP iktidarı yoluyla taviz ve saptırma politikasına gerek kalmaksızın sağlanabileceğinde karar kıldılar. Başka alternatifleri, hiç değilse şimdilik, denemeye gerek duymadılar; bu yolda politik kadrolarını yönlendirmediler. Aslında kurulan yeni cephenin programının gerçekte ne olduğunu, hangi çıkarlara hizmet yolunda neler yapacağını anlamak için, yeni MC'nin koalisyon protokolü ve programını uzun boylu incelemek gerekmiyor. Milliyetçi Cephe'yi oluşturan partilerin sınıfsal özleri ve geçen iktidar dönemindeki icraatları, AP, MHP ve MSP'nin hangi hedefler etrafında yan yana geldiklerini ortaya koymaya yeterlidir. Açıklanan program, bütün kapalı ifadelerine ve aldatmacalarına rağmen yalnızca, MC'nin, bağımsızlığa, demokrasiye, emeğe düşman yüzünü bir kez daha sergilemesi bakımından bir anlam taşımaktadır.

PROGRAM, AP'NİN DAHA DA SAĞA KAYARAK MHP'YE YAKLAŞTIĞINI GÖSTERMEKTEDİR

Hükümet protokolü ve programının en önemli özelliği, üç parti arasındaki ideolojik farklılıkların silinmesine doğru bir adım olmasıdır. Bu, üç parti arasında ortak bir noktaya ilerlenmesinden çok, faşizme özgü ideolojik tezlerin ve yaklaşımların hakim duruma geçmesi olarak yorumlanabilir. Bu anlamda protokolde ve programda başarı MHP'nin olmuştur. Adalet Partisi, söz konusu belgelerle, «liberal» görünüşünden hemen hemen kesinlikle uzaklaşmış olmaktadır. Bu gelişmeyi sadece her ne pahasına bir hükümet kurma amacına bağlamak mümkün değildir. Temel neden, işçi ve emekçi sınıflar karşısındaki baskıcı politikayı sürdürebilmek için gerici burjuva partilerinin (özellikle bunların en büyüğü olan AP'nin) elinde faşist ideolojiden başka bir ideolojik alternatifin giderek kalmamasıdır.

Yine bu protokol ve bu programla birlikte, AP de MHP gibi, faşizmin «düzen değişikliği» sloganını benimsemiş gözükmektedir. Yıllardır «bu düzeni değiştirecekleri söyleyenler yerine neyi koyacaklarını söylesinler» diyen AP'nin de imza koyduğu hükümet protokolünde ve programında şöyle denmektedir: «Kalkınmanın gayesi... mesut bir **toplum düzenini** gerçekleştirmektir.» Programda ayrıca şu cümle yer almaktadır: «... sıhhatli bir ekonomik ve sosyal yapıya geçilecek...» Böylece bugünkü düzenin bu amaçlara uymadığı kabul edilmekte, yeni bir düzen hedefi gösterilmektedir. Bunun, MHP'nin kendi sloganlarından birini kabul ettirmesi kadar, ondan da çok, bu slogana AP tarafından da sahip çıkılması biçiminde yorumlanması gerekir.

YENİ KOALİSYONUN TEMEL NİTELİĞİ ANTİKOMÜNİZM VE ŞÖVEN MİLLİYETÇİLİKTİR

AP, MHP ve MSP işçi sınıfına ve onun ideolojisine, politik hareketine karşı azgın bir düşmanlıkta birleşmişlerdir. Yeni koalisyonun en temel niteliği antikomünizm ve şöven milliyetçiliktir. İyiden iyiye eskimiş bir yöntemle, 'hürriyetlerin kötüye kullanılmasını engelleme' bahanesiyle demokratik hak ve özgürlüklere karşı geçmiştekinden daha geniş ve sistemli bir saldırının planlaması yapılmaktadır. «İçgüvenlik, asayiş ve kanun hakimiyeti» ile ilgili açıklamalar işçi ve emekçiler üzerindeki baskı ve terörün çok daha ileri ölçülere vardırılmak istendiğini göstermektedir. Milliyetçi Cephe partileri açıkça bir 'polis devleti'ni öngörmektedirler. Emniyet kuvvetlerinden güvenliği sağlayıcı «ilk müessese» olarak söz edilmesi, hükümetin bu konuda «başka müesseseleri» de düşündüğünü göstermektedir.

Bazı suçların «yeni bir hüviyet kazanmasından» ve bu suçlara karşı emniyet kuvvetlerinin «en modern teçhizata kavuşturulmasından» söz edilmesi, demokratik hakların kullanılmasına karşı yeni tehditlerin planlandığının göstergesidir. Aynı şekilde «kanun hakimiyetinin sağlanmasında», **«her türlü imkandan** yararlanılması» da yeni baskı yöntemlerinin habercisidir.

Kanun dışı eylemlerle mücadelede «hukuk»un sadece **«başlıca»** dayanak olarak görülmesi ise, hükümetin **«başka»** dayanakları da meşru saydığını göstermektedir.

PROGRAM, BÜYÜK SERMAYEYE VE BÜYÜK TOPRAK SAHİPLERİNE YENİ VURGUN, SOYGUN İMKANLARI SAĞLAMAKTADIR

Programda, «yatırımlar için, güvenli bir ortamın yaratılması»na ilişkin ve yukarda belirtilen baskıcı, antidemokratik hedeflere ek olarak, büyük burjuvazinin hemen hemen bütün taleplerinin yerine getirileceği belirtilmektedir. «Kamu idaresinde verimliliğin artırılması»; «kalkınmaya ters yönde tesir icra eden» vergi mevzuatının yeniden düzenlenmesi; büyük sermayeye sağlanan teşvik imkanlarının «her alanda, yeni bir anlayışla» düzenlenmesi; tarımda projeye dayalı kredi sisteminin geliştirilmesi, tarımda teşvik tedbirlerinin yaygınlaştırılması ve özellikle 'toprak reformu' ile ilişkili olarak «mülkiyet hakkının tahribine giden uygulamalar»a bundan böyle gidilmeyeceği ve «mağduriyetlerin önleneceği»; Kamu İktisadi Teşebbüslerinin «kaynak doğurucu» işletmeler haline getirileceği; «kalkınma şirketleri»nin kurulacağı... ile ilgili açıklamalar, hep büyük sermayeye nasıl bir sadakatle hizmet edileceğinin göstergeleridir.

PROGRAM, ÜLKE EKONOMİSİNİN İÇİNE İTİLDİĞİ EKONOMİK BUNALIMIN YÜKÜNÜ İŞÇİ SINIFI VE EMEKÇİ HALKA ÇEKTİRMEYİ ÖNGÖRMEKTEDİR

Kapitalizmin bunalımının ve büyük sermayenin karşı karşıya olduğu kredi, pazar, finansman dar boğazı, bürokratik engeller gibi sorunların işçi ve emekçilerin ortak dertleri, ülke sorunları olduğu aldatmacasıyla sözde «ulusal», fedakarlıklar isteneceği şimdiden bellidir. Milliyetçi Cephe kapitalizmin bunalımının çözümünü esnaf ve zanaatkarları daha hızlı iflasa sürükleyen, köylerde topraksız sayısını çoğaltan, işsizliği artıran, pahalılığı sürdürüp daha da hızlandıran, işçi sınıfının sömürüsünü yoğunlaştıran yöntemlerle, çalışan kitlelere yüklemeye devam etmenin planı içindedir. Ağır dış borçlarla, bu yükü, yaşayan nesillerin ötesinde gelecek nesillere de aktarmanın hesabını yapmaktadır.

PROGRAMDA İŞÇİ SINIFININ VE EMEKÇİ KİTLELERİN TALEPLERİNE KESİN BİR SET ÇEKİLMEKTEDİR

«Çalışma barışı»yla ilgili bölüm faşist ideolojiden esinlenen bir biçimde kaleme alınmıştır. Emekçilerin en acil sorunlarına ilişkin olarak yapılan öneriler ise, bu sorunları birkaç yuvarlak sözle geçiştirmekten ibarettir. Bu arada örneğin yeraltında çalışanlar için, çalışma koşulları üzerinde hiçbir söz söylemeden sadece «daha kısa zamanda emeklilik hakkından» söz edilmesi, hükümetin işçi ve emekçi kitleler karşısındaki durumunu göstermektedir.

PROGRAM, İŞÇİ VE EMEKÇİLERİ BÖLMEYİ VE DEMAGOJİYLE YANILTMAYI AMAÇLAMAKTADIR

Programın dikkati çeken bir özelliği, işçi sınıfı dışındaki emekçi kesimlere, köylülüğe, esnaf ve zanaatkarlara karşı bu kesimleri düzenle uyuşturmaya çalışan bir tutum takınılmasıdır. Köylerde altyapı tesislerinin geliştirilmesi, Güneydoğu'da mayınlı bölgenin mayından temizlenmesi, çalışanlar dışındaki yurttaşlar için de sosyal güvenlik imkanının yaratılması, milli mesken planı, basın emekçileri için yirmi yılda emeklilik, sanatçılara vergi muafiyeti gibi vaatlere yer verilmesi, bu tutumun göstergesidirler.

MC bu programla işçi ve emekçi kitlelere karşı baskıcı bir politika uygulayacağını bir kere daha ve açıkça ilan etmektedir. Ancak kitlelerin giderek artan mücadele gücünden ve kararlılığından çekinmekte, bunun için de mümkün olduğunca karşısındaki mücadele cephesini daraltmaya çalışmaktadır. Milliyetçi Cephe'nin yeni programı ve bu programa esas olan protokol, belli hedeflerin son derece üstü kapalı bir şekilde ifade edilmesi ve sözde emekçi kitlelerden yana, araçları belirtilmemiş vaadlere yer verilmesiyle bir politik demagoji ve aldatma belgesi niteliğini de taşımaktadır. Bu tutumun nedenlerinden biri, hiç kuşkusuz, bu hükümetin de uzun süre iktidarda kalacağından emin olmaması ve bir tür seçim ekonomisine kendisini zorunlu hissetmesidir. Fakat bunun yanısıra işçi sınıfı dışındaki emekçi kitleleri orta tabakaları düzenle uzlaştırmak ve böylece baskı rejiminin toplumsal bir tabana kavuşturulmasını sağlamak amacı da söz konusudur.

Programın dış politikayla ilgili bölümü daha önceki MC hükümetinin programından pek farklı değildir. Burada da yumuşamadan ve barıştan yana cümlelerinin yanında, NATO'nun ve CENTO'nun savunulması, kapitalist dünya sistemine bağlılığın teyid edilmesi ağırlıklı bir yer tutmaktadır. Hükümet, yumuşama gerçeğini bile, bu gerçeği iki askeri blok arasındaki dengeye bağlıyarak, Türkiye'nin NATO'daki varlığının bir gerekçesi olarak kullanma çabasındadır.

Büyük sermayenin en gerici partilerinin bu son ortak programı, işçi ve emekçileri görevlerinden alakoymak için hangi ideolojik saldırı yöntemlerini kullanmaya devam edeceklerine ve temel taktiklerine de açıklık getirmektedir.

Milliyetçi Cephe'nin elebaşıları, işçi ve emekçi kitleler arasında «yeni, bugününden değişik, sömürüsüz ve mutlu bir Türkiye» özleminin ne kadar derin olduğunun farkındadırlar. Bu özlemin ve kitlelerin artan mücadeleciliğinin önüne set çekebilmek, yanlış kanallara yöneltebilmek için emekçi halkın belli taleplerine cevap verir, bugününden farklı bir Türkiye özlemine sahip çıkar görünümüne girmekte, faşist planlara kitle tabanı sağlamaya çalışmaktadırlar. Geri ve bağımlı Türkiye kapitalizmi çerçevesinde verilebilecek tavizlerin sınırlılığı ve buna dayalı görüntülerin geçiciliği ise, ikinci yöntemle, dini inanışların burjuvazinin politik çıkarları için kullanılması, bilimsel olmayan görüş ve açıklamalara mümkün olsbilen en büyük yaygınlık ve etkinliğin kazandırılması yöntemiyle kapatılmaya çalışılmaktadır. Milliyetçi Cephe programında yer alan ve özellikle küçük üreticilere ve kapitalizmin güvenli bir hayattan yoksun ettiği yaşlı, işsiz, muhtaç kişilere yönelik vaadler bu yöntemlerin bir belirtisidir. Yine Türk Ceza Kanunu'nun 163. maddesi ile ilgili açıklamadan imam - hatip okullarına, eğitim sistemine ve camilere kadro tahsisine kadar birçok vaad, temelde aynı ideolojik saldırının göstergeleridir.

PROGRAM, MC KARŞISINDA CHP'NİN TARAFSIZLAŞTIRILMASINI ÖNGÖRMEKTEDİR

Burjuvazinin ekonomik taleplerini karşılamada CHP hükümet programıyla büyük benzerlikler gösteren programda, işçi ve emekçileri bölme ve faşizme kitle tabanı oluşturmaya yönelik tedbirlere ek olarak, bir süreden beri izlenen ve seçim sonrası parlamento aritmetiği hesaplarında ivme kazanan CHP'nin sağa kayışını perçinleme ve onu ilerici demokratik güçlerden, MC karşısındaki doğal müttefiki olan solundan bütünüyle soyutlamak üzere hükümetle muhalefet arasında «karşılıklı anlayış, müsamaha ve uzlaşma» konusuna önemli yer verilmektedir. Böylece program, ikinci MC'nin ve dolayısıyla egemen sınıfların temel taktiğini somutlamaktadır. MC, kendi tabanını mümkün olan en büyük genişliğe çıkarmaya çalışırken en gerici burjuva partileri arasında olabildiğince sıkı bir birlik, kelimenin tam anlamıyla bir «cephe» kurmaya, CHP'yi kendisi karşısında en azından tarafsızlaştırmaya ve bütün gücüyle işçi sınıfına, onun bağımsızlık, demokrasi, sosyalizm hareketine saldırmaya hazırlanmaktadır. Programda «iktidar - muhalefet münasebetlerine özel değer ve önem atfedileceği», «geçmiş siyasi mücadelelerin doğurduğu bir takım kırgınlıkların, kısır çekişme ve gerginliklerin devamı yerine karşılıklı anlayışı, müsamahayı ve uzlaşmayı hakim kılmak azmi ve kararı içinde bulunulduğu», «siyasi partilerimizin birbirini tamamlayan ve milli hedeflere yönelen görevleri olduğu» ile ilgili ifadeler ve programın genel havası bu taktiğin CHP'yle ilişkin yanını oluşturmaktadır.

SÖMÜRÜCÜLÜĞÜN EN GERİCİ, EN AZGIN, EN TERÖRCÜ GÜÇLERİNİN YÖNETİMİNDEKİ YENİ MİLLİYETÇİ CEPHE'YE KARŞI BAĞIMSIZLIKTAN, DEMOKRASİDEN, SOSYALİZMDEN YANA TÜM GÜÇLERİN MÜCADELE CEPHESİ OLUŞTURULMALIDIR

CHP'yi solundaki doğal müttefiklerinden koparmak, faşist güçleri bir ölçüde hoşgörü ile karşılamasını, bu güçlerle belli temaslara girmesini sağlamak yönündeki planların, CHP bakımından da karşılıksız kalmadığının görülmesi endişe vericidir. İşçi sınıfı ve emekçi yığınlar sürekli bir gerilemeye mahkum edilmek, bunun kabulünden başka çözüm bulunmadığı düşüncesiyle yanıltılmak istenmektedir. Oysa milyonlarca seçmen, oylarını, sürekli bir gerileme ve burjuvazinin en saldırgan güçleriyle uzlaşma için kullanmadılar. 5 Haziran seçimlerinden bugüne kadar olan tüm politik gelişmeler, «işçi sınıfının kurtuluşunun ancak kendisi tarafından sağlanabileceği», «demokratik hak ve özgürlüklerin (de) doğrudan doğruya bu hak ve özgürlükleri kullanacak kişilerin mücadelesiyle korunup geliştirilebileceği» yolundaki partimiz görüşlerine artan oranda haklılık kazandırdı. İşçi sınıfının, propaganda ve örgütlenme için var olan legal olanaklardan sonuna kadar yararlanması gereğinin önemi iyice ortaya çıktı. İşçi ve emekçilerin mücadelesinin ileri adımlar atmasında CHP'nin olabilecek yeri daha büyük açıklık kazandı. Böylece, CHP'nin şartsız desteklenme politikasının yanılgısı kuşkuya yer bırakmıyacak biçimde su yüzüne çıktı. Sermayenin en azgın güçleri karşısında, başta işçi sınıfımız olmak üzere işçi ve emekçilerin hak ve çıkarlarını büyük etkinlikle savunacak bir örgütlenmenin başarılmış olmasının önemi ancak şimdi derinden derine kavranmaya başladı. Bununla birlikte, Türkiye İşçi Partisi dışındaki sol'un yanılgısının bu kadar çabuk su yüzüne çıkmış olması dahi, gerekli değerlendirmeler vakit geçirmeksizin yapıldığı takdirde başlıbaşına bir kazanç olabilir. Partimizin, denenmiş militan kadroları, yurt çapına yayılmış örgütlenmesi, tutarlı ve kararlı yapısıyla işçi sınıfımızın olduğu kadar bütün demokrat ve ilerici güçlerin MC karşısında vermek zorunda oldukları antifaşist mücadelenin de bugün önde gelen güvencesi ve dayanağı olma durumundadır.

Türkiye İşçi Partisi, işçi ve emekçi kitlelerin mücadelelerinin örgütlenmesi, faşizme ve emperyalizme karşı tüm güçler arasında birlik ve dayanışmanın sağlanması, böylece oluşturulacak antifaşist demokrasi cephesinin kitlesel gücünün giderek artırılması ve niteliğinin yükseltilmesi yolunda tüm olanakları ve özverisiyle çalışma azmini teyid eder.

partili, çark başak'ın en iyi muhabiri, en iyi dağıtımcısı ve en iyi okuyucusudur.

1. DÜNYA SAVAŞI

1 Ağustos 1914'te Birinci Dünya Savaşı patlak verdi. Kayzer Almanya'sının bu tarihte Rusya'ya savaş ilan etmesinden sonra, Alman orduları 3 Ağustos'ta da Fransa'ya doğru harekete geçtiler. 4 Ağustos'ta Belçika'ya girilmiş. 10 milyon insanın ölümüne, 20 milyonun yaralanmasına ve yine milyonların yoksulluğuna yol açacak olan büyük savaş bütün hızıyla başlamıştı.

Birinci Dünya Savaşı insanlık tarihinde çok önemli sonuçları olan dönüm noktalarından biridir. Bu savaş, 19. yüzyılın son çeyreğinde emperyalizm aşamasına girmiş olan kapitalizmin onyıllar boyunca biriken çelişkilerinin doruk noktası olmuştur. Savaşla birlikte bu çelişkiler daha da keskinleşmiş ve savaşa katılan ülkelerden birinde, Rusya'da, insanlık tarihinde kapitalizmden sosyalizme geçiş çağını açan Büyük Ekim Sosyalist Devrimi gerçekleşmiştir.

Ayrıca Birinci Dünya Savaşı yılları uluslararası işçi sınıfı hareketi için de önemli gelişmelere yol açmıştır. İkinci Enternasyonal'in politikasında somutlaşan oportünizm ve şovenizm, işçi sınıfı ve emekçi kitleler arasında kesin olarak mahkum edilmiştir. İkinci Enternasyonal'in oportünist partilerinin her biri kendi ülkelerinin emperyalist burjuvazilerinin safında yer almış, savaşa katılan ülkeler gibi onlar da düşman kamplara ayrılmışlar, örgüt fiilen ortadan kalkmıştır.

SAVAŞI HAZIRLAYAN KOŞULLAR

Yirminci yüzyılın başında dünyanın emperyalist ülkeler arasındaki paylaşımı aşağı yukarı tamamlanmıştı. Emperyalist ülkelerin, nüfuz bölgeleri için giriştikleri mücadeleler gitgide daha sert biçimler alıyordu. Politik gerilimler sıksık askeri çatışmalara dönüşmeye başlamıştı. 1899 ve 1902 arasında İngiltere Boer Cumhuriyeti, Transvaal ve Orange'a karşı istila savaşları açtı. 1900'da emperyalist Avrupa devletlerinin yanısıra Japonya ve ABD, Çin'e askeri bir müdahale düzenlediler. 1904 yılında Rus - Japon savaşı başladı. Bir yıl sonra Almanya ve Fransa, Fas yüzünden savaşın eşiğine geldiler. 1908'de Bosna ve Hersek'in Avusturya - Macaristan tarafından ilhakı büyük bir uluslararası bunalım yarattı. 1911'de yine Almanya ve Fransa'nın Fas yüzünden girdikleri çekişme yeni bir bunalıma yol açtı. 1912 ve 1913'te Avrupa'da iki Balkan savaşı patlak verdi. Bu savaşlarda birbirine giren küçük devletlerin arkasında, düşman iki kampa bölünmüş emperyalist devletler bulunuyordu. Giderek düşman güçlerin kamplaşması tamamlandı. Bir yanda Almanya, Avusturya - Macaristan ve İtalya'dan oluşan Üçlü İttifak, diğer yanda ise Fransa, İngiltere ve Rusya'dan oluşan Üçlü Antant bulunuyordu. Fransa bir süre sonra İtalya'yı Üçlü Antant safına geçirmeyi başaracaktı.

BİRİNCİ DÜNYA SAVAŞI VE İŞÇİ SINIFI

Savaşın patlak vermesi işçi sınıfı hareketi için ağır bir darbe oldu. İkinci Enternasyonal ve ona bağlı sosyalist partiler, gerçekte uzun yıllar boyunca militarizme ve savaş tehlikesine karşı mücadele etmişlerdi. İkinci Enternasyonal'in 1907'de Stuttgart'ta, 1908'de Brüksel'de ve 1912'de İsviçre'nin Basel kentinde toplanan kongrelerinde militarizme ve savaşa karşı önemli kararlar alınmıştı. Ne var ki işçi sınıfının güçleri burjuvazinin güçleri karşısında henüz oldukça zayıf durumdaydı. İşçi sınıfının savaşın patlak vermesini önlemesi olanaksızdı. Gerici güçler, savaşa karşı çıkan işçi sınıfı önderlerine karşı en ağır baskı yöntemlerini uyguladılar. Örneğin, militarizme karşı yürekli bir mücadele veren sosyalist önder Jean Jaures 31 Temmuz 1914'te katledildi.

İşçi sınıfının savaş anında burjuvazi karşısında hazırlıksız yakalanmasının başlıca nedeni, o dönemde sosyalist partilerin çoğunluğunun ve İkinci Enternasyonal'in yönetiminde oportünistlerin kesin bir üstünlük elde etmiş olmalarıydı. Uluslararası işçi sınıfı hareketi içinde ve İkinci Enternasyonal'de, oportünist ve devrimci çizgiler arasındaki ayrılık ve mücadele uzun süredir devam ediyordu. Bu ayrılık, yaklaşan savaş karşısındaki tutum konusunda da kendisini önceden göstermişti. Oportünistler, savaşın emperyalistler tarafından kışkırtılan niteliğini yarım ağızla kabullenir gözüküyorlardı ama, savaşın patlak vermesi halinde «anayurdun savunulması» bahanesiyle savaşın içinde yer alacaklarını gizlemiyorlardı. Stuttgart, Brüksel ve Basel Kongrelerinde, yaklaşan savaşın emperyalist ve yağmacı karakterinin apaçık sergilenmesine ve bütün sosyalist partilerin savaş tehlikesine karşı mücadeleye çağrılmasına rağmen, oportünistlerin politikası değişmemişti. Savaşın başlamasıyla birlikte Vollmar, Bebel, Kautsky, Vandervelde, Plekhanov gibi oportünist yöneticiler bu kongre kararlarının tam karşıtı bir politikayı uygulamaya başladılar. Başka ülkelerin işçi sınıfına ve halk kitlelerine karşı, kendi ülkelerinin burjuvazilerinin safında yer aldılar. İkinci Enternasyonal'in en güçlü partisi olan Alman Sosyal Demokrat Partisi 4 Ağustos 1917'de meclislerde savaş kredileri lehinde oy kullandı. Fransız, Belçika, Avusturya sosyalistleri, Rusya'da menşevikler benzeri bir tutum aldılar. Enternasyonal'in yönetim organı olan Uluslararası Sosyalist Büro'nun çalışmaları fiilen durdu. Örgütün en güçlü partileri üç düşman kampa bölündü: Almanya Bloku sosyalistleri, Antant ülkeleri sosyalistleri ve tarafsız ülkeler sosyalistleri.

SAVAŞ KARŞISINDA BİLİMSEL SOSYALİZM

İşçi sınıfı enternasyonalizmi ilkelerine bağlı kalan tek parti Rusya'daki bilimsel sosyalistlerin partisi oldu. Birinci Dünya Savaşı ilk kez Lenin tarafından emperyalist bir savaş olarak tanımlandı. Lenin, İkinci Enternasyonal yöneticilerinin tutumunu «proletarya davasına ihanet» olarak belirledi.

Bütün ülkelerde işçi sınıfı ve emekçi kitleler, İkinci Enternasyonal yöneticilerinin ihanetini kavramış işçi sınıfı devrimcileri, savaş koşullarında izlenecek yolun arayışı içindeydiler. Bu yol bilimsel sosyalizmin ilkeleri ışığında ortaya kondu. Geniş emekçi kitlelerin acil talebi «barış»tı. Bu talebin yükseltilmesi ve gerçekleştirilmesi zorunluydu. Fakat aynı zamanda, uğrunda mücadele edilecek barışın niteliğinin de açık olarak belirlenmesi gerekiyordu. Emperyalist güçler arasında gerçekleştirilecek bir barış, yani dünyanın bu güçler arasında yeniden paylaşılmasına dayanan bir barış, emekçi halk kitlelerine hiçbir kazanım sağlamayacaktı. Böyle bir barış emperyalizmin mevzilerini güçlendirecek, emperyalistlerin yeni ve daha kanlı bir savaş için hazırlanmalarına olanak verecekti. Sağlam bir barışın kurulabilmesinin yolu emperyalizmin geriletilmesi, yıkılmasıydı.

Barış uğruna, emperyalizmin geriletilmesini ve yıkılmasını temel alan bir mücadele anlayışının benimsenmesi, bilimsel sosyalistleri İkinci Enternasyonal'in oportünist liderlerinden ayıran temel çizgilerden birini oluşturuyordu. Oportünistler emperyalizme, burjuvaziye karşı mücadele etmek yerine emekçi halk kitlelerini «kendi» burjuvazileriyle uzlaşmaya davet etmişlerdi. Buna karşılık Lenin ve onun önderliğindeki bilimsel sosyalistler, emperyalist savaş koşullarında emperyalizmin yenilmesinin çok daha kolay olduğu tezinden hareket ediyorlardı. Bu değerlendirme, emekçi kitleleri sefalete ve açlığa sürükleyen savaşın çok derin bir toplumsal bunalımın da anası olduğu gözlemine dayanıyordu. Savaş her geçen gün bu bunalımı daha da derinleştiriyor, kitleleri harekete geçiriyordu. Bu koşullarda yanıtlanması gereken soru, bunalımdan çıkış yolunun ne olduğu ve bunalımın işçi sınıfı partisi tarafından nasıl değerlendirilebileceği sorunu idi. Savaş sırasında egemen sınıfların emekçi halk kitlelerinin eline verdiği silahlar, kapitalistlere, büyük toprak sahiplerine, sömürgecilere, bir bütün olarak emperyalizmin iktidarına karşı çevrilmeliydi. Böylece bilimsel sosyalist hareketin savaş sırasındaki temel sloganı doğdu: Emperyalist savaşı iç savaşa çevirelim!

SOSYAL - ŞOVENİZM NEDİR?

Savaş ve barış konusundaki bilimsel sosyalist politikayı tam olarak kavrayabilmek için, İkinci Enternasyonal yöneticilerinin politikasını tanımlamak için kullanılan «sosyal - şovenizm» kavramını iyi çözümlemek gerekir. O dönemde oportünizme karşı verilen mücadelenin en önemli meyvalarından biri, «sosyal - şovenizm»in teşhis edilmesi ve niteliklerinin sergilenmesidir. «Sos-

yal - şovenizm», emperyalist savaş sırasında, işçi sınıfının nihai hedeflerini ve uluslararası dayanışmasını reddederek, «kendi» ülkesinin burjuvazisiyle ittifak yapmak olarak tanımlanabilir. İkinci Enternasyonal oportünistleri bu politikaları için çeşitli gerekçeler ileri sürmüşlerdir. Bunlardan biri, tekelciliğin gelişerek kapitalizmin çelişkilerini hafifleteceğini, böylece savaşların önünün alınabileceğini öngören ultra - emperyalizm teorisidir. Bu teori, savaş sırasında burjuvaziyle yapılan uzlaşmaları haklı çıkarmak için kullanılmıştır. Sosyal - şovenizmin sığındığı bir diğer gerekçe de, «saldırı karşısında anayurdun savunulması» gerekçesi olmuştur. Oportünistler, savaşların «haklılığı»nı, savaş sırasında ilk saldırıya uğrama koşuluna bağlamak istemişlerdir. Böylece emperyalist bir savaşın dayandığı sınıf çıkarları gizlenmeye çalışılmıştır. Oysa bilimsel sosyalizme göre, «savaşın karakteri saldırganın kim olduğuna yada düşmanın kimin yurduna yerleştiğine değil, savaşı hangi sınıfın yaptığına ve bu savaşın hangi politikanın devamı olduğuna bağlıdır.» «Savaşın gerçek toplumsal, daha doğrusu gerçek sınıfsal karakterinin ne olduğunun kanıtını, savaşın diplomatik tarihinde değil, savaşa katılan bütün ülkelerdeki egemen sınıfların nesnel konumunun çözümlemesinde aramak gerekir.»

Bu bilimsel sosyalist yaklaşımın günümüz için de önemi çok büyüktür. Eskiden olduğu gibi bugün de emperyalizm kendi çıkarları için, yeni sömürgeci politikayı sürdürebilmek için, geri ülkeler arasında silahlı çatışmaları ve savaşları kışkırtmaktadır. Zaman zaman bu çatışmaların arkasındaki emperyalist kışkırtıcıları hemen tanımak mümkün olamamaktadır. Fakat bu gibi çatışmaların içinde yer alan ülkelerin «emperyalist» ülkeler olmaması, bu ülkelerdeki egemen sınıfların «emperyalist» nitelik taşımaması, bu savaşların emperyalist bir nitelik taşımadığı anlamına gelmez. Bu savaşlar da emperyalizmin etki alanını genişletmek, emperyalist blokları güçlendirmek gibi amaçların sonucudurlar. Savaşın niteliğini belirleyen, savaşa doğrudan doğruya katılan ülkelerin gelişmişlik düzeyi değil, «bu savaşın hangi politikanın devamı olduğu»dur.

SAVAŞ YILLARINDA SOSYALİST DEVRİM TEORİSİ GELİŞİYOR

Bilimsel sosyalizmin sosyalist devrim teorisinin temel ilkelerinin geliştirilmesi savaş yıllarında tamamlandı. Lenin, kapitalizmin emperyalist aşamasının özelliklerini çözümledi. Emperyalizm çağıyla birlikte ortaya çıkan yeni unsurların değerlendirilmesine dayanarak, yeni tarihsel koşullara uygun taktik ve stratejinin ilkelerini geliştirdi. Böylece biçimlenen sosyalist devrim teorisinin en önemli unsurlarından biri, emperyalizm çağında farklı ülkelerin eşitsiz ekonomik ve politik gelişmeleri sonucunda, sosyalist devrimin aynı anda bütün ülkelerde birden gerçekleşmesinin mümkün olmadığı teziydi. Sosyalizm, başlangıçta ancak bir yada birkaç ülkede zafere ulaşabilirdi. Sosyalist devrim teorisinin aynı ölçüde önemli diğer bir unsuru da, işçi sınıfının emperyalizme karşı mücadelesi sırasında yeni müttefikler kazandığı teziydi. Ötedenberi işçi sınıfının nesnel olarak müttefiki olan kapitalist ülkeler köylülüğünün yanısıra, yeni tarihsel koşullarda işçi sınıfı, sömürge ve yarı - sömürge ülkelerin ezilen halklarının anti - emperyalist hareketinin de desteğini elde ediyordu.

Bu tezler yalnız teorik bakımdan değil, pratik açıdan da büyük bir önem taşıyordu. Savaş kısa sürede dünyanın çok geniş bir alanına yayılmıştı. Almanya, Türkiye ve Bulgaristan'ı da müttefik devletler arasına katmayı başardı. Buna karşılık Sırbistan, Belçika, Japonya, İtalya, Romanya, Birleşik Amerika ve daha birçok devlet de Antant saflarına katıldı. Savaşın sonuç olarak ekonomik bakımdan daha güçlü olan kanat tarafından kazanılacağı gitgide ortaya çıkıyordu. Bu arada savaş, üretici güçlere ağır bir darbe indirmişti. Savaşa katılan ülkelerde bütün sanayi savaş için çalışıyordu. Tüketim maddeleri üreten sanayi kolları hızla geriledi. Gıda, giyecek ve benzeri malların fiyatları fişek hızıyla yükseldi. Buna karşılık tekeller, sanayiciler, bankerler durmadan zenginleşiyordu. 1915 yılından sonra emekçi kitleler durumu kavramaya ve savaşın ilk aylarında kabaran milliyetçilik dalgası hızla inmeye başlamıştı. Savaşın ikinci yılında Almanya'da anti - militarist gösteriler yayılmaya başlamıştı. İngiltere ve Fransa'da ekonomik ve demokratik talepler için yeni bir mücadele dalgası yükseldi. 1916'da İrlanda'da ulusal bağımsızlık için bir ayaklanma patlak verdi. Bu koşullarda hemen bütün ülkelerde sosyalist partiler içinde devrimci, enternasyonalist unsurların mücadelesi yükselmeye başladı. Almanya'da Karl Liebnecht ve Rosa Luxemburg'un önderliğindeki bir grup enternasyonalist, sosyal demokrat partiden ayrıldılar. «Spartaküs» birliği adını alarak savaşa ve Almanya'daki savaş kışkırtıcılarına karşı çetin bir mücadeleye girdiler. Bulgaristan'da Vasili Kolarov, Dimitri Blagoev ve Georgi Dimitrov'un önderliğindeki «Dar» sosyalistler savaşa karşı çıktılar.

OPORTÜNİZMİN DİRİLME ÇABASI

Kitlelerdeki sola kayışa paralel olarak bazı sosyal demokrat partilerde «merkezci» denilen oportünist unsurlar da yeniden harekete geçtiler. Almanya'da Kautsky, İngiltere'de Mac Donald, Fransa'da Longuet, Rusya'da Martov ve Troçki, bu gizli oportünistler arasındaydılar. 1915'te Zimmervald' de toplanan birinci uluslararası sosyalist konferans, emperyalist savaşa karşı olunduğunu, sosyal demokrat partilerin yöneticilerinin uyguladığı sosyal - şoven politikaya karşı çıkıldığını açıklıyordu. Merkezci sosyalistlerin yanısıra, aralarında Lenin'in de bulunduğu enternasyonalist kanat temsilcileri de bu toplantıya katıldılar. Lenin'in bu toplantıya katılmasıyla çeşitli ülkelerdeki enternasyonalist unsurların birleştirilmesi yolunda önemli bir adım atılmış oldu. Konferans sırasında oluşan «Zimmervald solu», bir bakıma gelecekteki Üçüncü Enternasyonal'in çekirdeğini oluşturuyordu.

SAVAŞ VE ULUSAL KURTULUŞ HAREKETİNİN DOĞUŞU

Emperyalist savaşın sonuçları bütün sömürge ve bağımlı ülkelerde de kendisini gösterdi. Savaş yüzünden Asya'daki sömürgelerine gereken ilgiyi gösteremeyen emperyalist Avrupa ülkelerinin yerini ABD ve Japonya almaya başladı. Almanya'nın yanında savaşa katılan Türkiye giderek tüm bağımsızlığını yitirdi. Tarafsızlığını ilan eden İran emperyalist koalisyonların rekabet alanlarından biri haline geldi. İngiltere ve Rusya karşısındaki sömürge bağımlılığı arttı. Bu arada tarım ürünlerinin dünya piyasalarındaki akışındaki zorluklar Asya ve Afrika ülkelerindeki geniş köylü yığınlarının durumunu daha da kötüleştirdi. Bu ülkeler emekçilerinin hayat düzeyi sürekli bozuluyordu. Bu arada, ilk ifadelerini dinsel sloganlarda bulan köylü hareketleri boy göstermeye başladı. Genç ulusal kurtuluş hareketi içinde ulusal burjuvazi giderek aktif bir rol oynuyordu. Örneğin Hindistan'da 1916'da toplanan Ulusal Kongre, derhal bir özerklik anlaşmasının yapılmasını talep ediyordu. Endonezya ve Filipinler'de de aynı yıllarda bağımsızlık hareketi kitlesel bir nitelik kazandı. Fransız Hindiçini'nde köylü gösterileri 1916'da silahlı ayaklanmalara dönüştü. Benzeri gelişmeler hemen bütün Asya ve Afrika ülkelerinde gözleniyordu.

BÜYÜK EKİM SOSYALİST DEVRİMİ

Emperyalist sistem içindeki çelişkilerin derinleşmesi, Büyük Ekim Sosyalist Devrimi'nin ortaya çıktığı nesnel ve öznel koşulları hızla yaratıyordu. Çarlık Rusya'sı o döneme özgü bütün toplumsal ve politik çelişkilerin en yoğun biçimini aldığı ve bir yumak halinde toplandığı ülke durumundaydı. Bu koşulların işçi sınıfının politik öncüsü tarafından değerlendirilmesi, kapitalizmin dünyadaki tek toplumsal sistem olarak egemenliğine son veriyor, ilk sosyalist devlet doğuyordu. Böylece bilimsel sosyalistlerin, uluslararası işçi sınıfı hareketi içindeki enternasyonalist kanadın, oportünizme karşı mücadelede geliştirdiği temel tezler pratikte de kanıtlanmış oluyordu. Büyük Ekim Sosyalist Devrimi, işçi sınıfının ve emekçi kitlelerinin bütün dünyadaki mücadelelerine yeni bir hız katacaktı. Emperyalist savaşa karşı alınan tutarlı ve kararlı tutumun zaferi karşısında oportünizmin ve şovenizmin iflâsı da kesinleşecekti.

DÜNYADA SAĞLAM VE KALICI BİR BARIŞ İÇİN

Birincisinin bitiminden 25 yıl sonra insanlık ikinci bir dünya savaşı daha yaşadı. İki dünya savaşının yüzmilyonlarca insana çektirdiği acıları hiçbir zaman unutmayan barışsever halklar, bugün, öncekilerle karşılaştırılması bile olanaksız bir nükleer savaş olasılığını kesinlikle ortadan kaldırmak gereviyle karşı karşıyadırlar. Savaşsız geçen son otuz yıl içinde dünya sosyalist sisteminin oluşması ve sürekli olarak güçlenmesi, kapitalist ülkelerde işçi sınıfı ve demokrasi hareketinin yükselmesi, ulusal kurtuluş hareketinin durmadan gelişmesi, dünyada güçler dengesini büyük ölçüde değiştirmiştir. Yeryüzünde sağlam kalıcı bir barışa doğru ilerlemenin gerçek perspektifleri ortaya çıkmıştır. Fakat bu hedefe de kendiliğinden ulaşılmayacaktır. Emperyalizme karşı mücadelenin güçlendirilmesi, dünya devrimci güçlerinin birliğinin sağlamlaştırılması, sosyalist ülkelerin barış politikasının yeni başarılara doğru götürülmesi, sağlam ve kalıcı bir barış hedefine giden tek yoldur.

Daha Geç Kalınmadan

-Baştarafı 1. sayfada-

bugünkü durumunda ise buna mutlaka gerek duyulmayabilirdi. İkinci MC'nin kurulmasında bu görüşler de önemli etken oldu.

Toplum yaşamında bir iki ay çok kısa bir zaman dilimidir. Ancak bazan öyle anlar olur, o sürede olaylar birbiri ardına öyle sıralanır, öyle yoğunlaşır ki, bu bir anlık süre uzun zaman boyunca ancak elde edilebilecek kazanımları sağlar veya bu kazanımları sağlayacak gözlem ve deney birikimine olanak verir. Bu kısacık dönemde ortaya çıkan gerçekler, buna dayalı olarak alınan ve alınacak kararlar çok daha uzun zaman sürelerini etkisi altına alır, yönlendirir. Bugün böyle bir dönemi yaşamaktayız. Seçimden bu yana geçen kısa dönemde, Türkiye İşçi Partisi dışındaki sol çevrelerin genellikle kabul edip uyguladıkları «CHP'yi kayıtsız şartsız destekleme» politikası son noktasına gelip dayandı ve iflas etti. CHP'nin tek başına iktidar olmamasından değil tabii. Bu kısa süredeki tutum ve davranışlarıyla CHP'nin gerçek konum ve işlevi açıkça gözler önüne serildiği, ona kaldıramıyacağı, zaten böyle bir arzusu da bulunmadığı görev ve yükümlülükler yüklemenin anlamsızlığı belirgin olarak ortaya çıktığı için. Eğer seçimler CHP'yi tek başına iktidara getirebilseydi durumun aydınlanması bir süre daha gecikebilirdi belki, o kadar.

Bilinen gerçektir, ama bir süredir unutulduğu veya dar grupçuluk hesaplarıyla gözardı edildiği için yeniden hatırlamada yarar var: Çağımızda demokrasinin gelişmesinde de öncü, itici güç işçi sınıfı ve onun partisidir. İşçi sınıfının, kendi sınıf partisi aracılığıyla gerçekleştireceği görev ve yükümlülükler başka bir sınıfa ve partisine aktarılamaz, devredilemez, başkalarından beklenemez. Temel yanılgı bu aktarımdan doğdu.

Ayrıca bu politika dar grup hesaplarına dahi ters düşmekteydi. Seçimlerde CHP'nin solundan ve TİP taraftarları dışından Türkiye İşçi Partisi'ne verilecek oylar, bugün nasıl CHP'ye verildiğinde bütünüyle CHP'ye ait sayılmıyorsa, bütünüyle TİP'e de ait sayılmayacaktı. Bu oylar CHP'nin solunda kararlı, ısrarlı bir gücün varlığını simgeliyecekti ve abartmadan söyliyelim, milletvekili sayısı gibi mekanik hesapların ötesinde, belki CHP'nin şu veya bu yolla iktidar olmasını da sağlıyabilecekti. Bu mümkün olmadı. TİP'in seçim çalışmaları, oluşturulan direnci büyük ölçüde kıramadı.

Türkiye İşçi Partisi dışındaki sol'un politikası son noktasına gelip dayandı ve iflas etti, denildi. Gerçekten bugün, kimse, kalkıp bugüne kadarki politikanın aynen sürdürülmesini ve CHP'nin şartsız desteklenmesine devam edilerek dört yıl sonra gerçekleşebilecek bir CHP iktidarına bel bağlanmasını savunamaz; savunmamaktadır da. Tersine, belirtildiği üzere ve giderek hırçınlaşan bir üslupla, durmadan CHP'nin yeni yeni hataları keşfedilmekte, ancak kendilerinin bugüne kadar sürdürdükleri politikanın bir değerlendirilmesi, tartışılması henüz yapılmamakta veya gene aynı dar grupçuluk hesapları böyle bir değerlendirmenin yapılmasını henüz önlemekte. Oysa olaylar bizi beklemiyor, gerçekler gelip dayanıyor. Bu değerlendirme ergeç yapılmak zorunda. Yeter ki, yapıldığı zaman artık geç kalınmış olmasın.

Zafer, Angola Halkının Olacak

Günümüzde, ulusal kurtuluş hareketlerinin kazandığı boyutlar, ulusal kurtuluştan sonra toplumsal kurtuluş için verilen mücadeleler söz konusu olduğunda, özellikle 1975 yılından bu yana Afrika'nın genç uluslarında ortaya çıkan gelişmeler dikkati çekmektedir.

Ulusal bağımsızlık ve daha sonra izlenecek yol konusunda başlıca iki gelişme son zamanlarda dünya kamuoyunu ve demokratik güçleri çok yakından ilgilendiriyor. Birbirine yakından bağlı ve birbirini yakından etkileyen bu gelişmeleri şöylece özetlemek mümkündür :

Birincisi, Afrika'nın genç ulusları, toplumsal kurtuluşla pekiştirilmediği sürece politik bağımsızlığın giderek gerçek anlamını yitireceğini, emperyalizmin yeni sömürgeci yöntemlerinin ağına düşüleceğini başka ülkelerin deneylerinden hareketle gözlemleyebilmektedirler. Bu gözlem ve deneyimlerin ışığında başta Angola, Mozambik, Gine-Bissau gibi genç uluslar olmak üzere, Afrika'nın bağımsızlık kazanan ülkeleri içte ve dışta giderek daha tutarlı ve kararlı bir anti - emperyalist ve anti - kapitalist konuma yerleşmektedirler.

Bu yönelime karşı, zaten son kalelerinde yaralı bir hayvan gibi direnmeye çalışan, evrensel bunalımın bitirip tükettiği dünya emperyalizmi, genç ulusların yönelimleri karşısında daha bir dehşete düşmüş olarak saldırganlıklarını artırmaktadırlar. Genç uluslara yönelik emperyalist tehdit, bugün eskisinden daha açık, daha tehlikeli bir hal almıştır.

1975 yılında bağımsızlığa kavuşan ülkelerden olan 6 milyon nüfuslu Angola, en başta emperyalizmin maşaları olan ve Çin yönetiminin bölücü politikası ile de desteklenen FNLA ve UNİTA gibi sözde «kurtuluş» örgütlerine karşı başarılı bir mücadele verdi. Gerici saldırıları boşa çıkaran genç Angola, emperyalizmin ve onun yerli işbirlikçilerinin saldırıları karşısında en güvenceli yolun tutarlı bir anti - emperyalist ve anti - kapitalist politika izlemek olduğunun bilincine vararak, bu çizgide ileri adımlar attı.

Angola, sosyalist bir toplumun kuruluşu için gerekli radikal dönüşümleri gerçekleştirme yolunda 1975'den bu yana hızla ilerliyor. Bu yolda Angola'nın attığı ilk adımlar, çeşitli millileştirmeler yoluyla ülkenin dış tekellere bağımlılığının sona erdirilmesi ve yabancı sermayenin ülkeye girişiminin kısıtlanması oldu.

Daha sonra, 1976 yılında, banka sistemi ile birlikte şeker, tekstil, çimento, metalürji ve elektrik sanayiinde geniş devletleştirmelere gidildi ve bu dallarda yabancı şirketlerin egemenliğine son verildi. Bunu, ülkede önemli bir yer tutan kahve işleme sanayiinin ve büyük plantasyonların devlet denetimine alınması izledi.

Tarım kesiminde de köklü dönüşümler gerçekleştirildi. Tarım kesiminde uygulanan reformlar sonucunda, Angola tarımında egemen durumda bulunan yabancı şirketler ile onların yerli işbirlikçilerinin egemenliklerine son verildi. Bunu, tarımın kooperatif çiftlikler içinde örgütlenerek dönüştürülmesi yolundaki adımlar izledi.

Angola, politik bağımsızlığın kazanılmasından sonra yeniden emperyalizmin yörüngesine giren Mısır gibi ülkelerde cereyan eden gelişmelerden aldığı dersle, politik öncülük olmaksızın toplumsal kurtuluş yolunda kalıcı adımların atılamayacağı sonucuna varmıştı. MPLA hedefinin sosyalist bir düzenin kurulması olduğunu, bu hedefe de **«değişik»** ve **«kendine özgü»** yollardan değil, bilimsel sosyalist ilkelerin ışığında ulaşılacağını açıkça ilan etti. Bu yıl Ocak ayında MPLA merkez komitesi, toplumsal kurtuluş yolunda atılacak ileri adımların kalıcılığı için öncü bir partinin gerekliliği üzerinde duruyordu.

Bu adımlar, dünya emperyalizminin ve onun maşalarının tepkisini çekmekte gecikmedi. Bu yılın Şubatında Angola'ya yönelik olarak başlatılan askeri saldırıların Angola, Mozambik, Gine Bissau gibi ülkelerin de aralarında bulunduğu sosyalizm yolundaki genç ulusları hedef aldığı biliniyor. Bu planlı saldırı, «Kobra 77» adı verilen genel saldırının bir parçası idi yalnızca.

Ancak bu tür saldırılara karşı Angola halkının uyanık ve kararlı olduğu da bilinen bir gerçek. Bir süre öncesine kadar Angola Dışişleri bakanı olan, bugün ise başbakan yardımcılığı görevini sürdürmekte olan Jose Eduardo de Santos, emperyalizmin Angola'yı hedef alan planlı saldırılarına somut örnek ve delilleri ile değindikten sonra emperyalizmin saldırgan güçlerini destekleyen Çin'in tutumunu da sert bir biçimde eleştiriyordu. Angola başbakan yardımcısı, bütün bunlar karşısında Angola halkının dünyadaki ilerici güçlerle omuz omuza, gericiliğin ve emperyalizmin saldırılarına karşı sonuna kadar direnileceğini açık bir dille vurguluyordu.

Başta Angola olmak üzere genç Afrika uluslarında atılan ve emperyalizmin tepkisini çeken ileri adımların geriye çevrilebilmesi imkansız. Çünkü bugün, daha da güçlenen sosyalist ülkelerin destek ve yardımları ile, bağımsızlıklarını kazanan ülkelerin sosyalizmin kuruluşu yolunda daha tutarlı ve kalıcı adımlar atabilmeleri kolaylaşmış bulunuyor. Daha açık söylenilirse, özellikle Afrika'daki bağımsızlık mücadelesinin sosyalizmin kuruluşu mücadelesi ile birlikte, onunla içiçe yürütülmesi için bugün gerek iç gerekse dış koşullar az çok daha elverişli.

Emperyalizmin tepkilerini çeken, yaralı hayvanı oradan oraya saldırtan koşullar bunlar. Ancak aynı koşullar emperyalizmin ve gericiliğin saldırılarının püskürtülmesi için elverişli koşulları da yaratıyor. Dün halkının mücadele azmine, sosyalist ülkelerin her türlü destek ve yardımına dayanarak gerici saldırıları boşa çıkaran Angola, bugünlerde piyasaya sürülen «Kobra 77» planını da boşa çıkartacak güçtedir. Günümüzde, ulusal kurtuluş hareketinin giderek anti - kapitalist boyutlar kazanarak gelişmesi, geriye çevrilemeyecek bir süreçtir.

İki Toplumun İç Yapısının Demokratikleştirildiği Bir Kıbrıs Oluşturulmalıdır

Geçtiğimiz günlerde, Kıbrıs «barış harekatı»nın, 3. yıldönümü Türkiye'de ve Kıbrıs'da «törenler» le kutlandı.

Bundan üç yıl önce, adada doğan fiili durum karşısında CHP - MSP Koalisyon Hükümeti döneminde yapılan askeri müdahale ve bunu izleyen gelişmelerle, Kıbrıs sorunu bugün hala sıcaklığını koruyor.

Son olarak da Güvenoyu alamayan Ecevit hükümeti döneminde Maraş bölgesindeki tesislerin işletmeye açılması, bu konudaki tartışmaları kızıştırdı. Birçok tepkilere neden oldu. Diğer taraftan 2. MC, protokolünde Kıbrıs'a özel bir bölüm ayırarak iki bölgeli iki toplumlu bağımsız bir federal devlet tezini ileri sürüyor. Kıbrıs Adasının fiili taksiminin pekiştirilmesini öneriyor.

Bilindiği gibi Türkiye İşçi Partisi öteden beri Kıbrıs konusunda ABD emperyalizminin dikte ettirdiği fiili taksim politikasına karşı çıkıyor. Kıbrıs'da Rum ve Türk halklarının kardeşçe barış içinde birarada yaşadığı, askerden, üslerden ve silahtan arındırılmış, toplumların iç yapılarının demokratikleştirildiği bir Kıbrıs devleti öneriyor.

«Kıbrıs sorununun ABD'nin dayattığı bir plana göre ve onun arabuluculuğu ile bir çözüme kavuşturulması girişimleri, Ada'nın hukuk düzeyinde federatif bir devlet görünümü altında fiili taksimini, Doğu Akdeniz ve Orta Doğu'nun ABD tarafından kontrol ve tehdit altında tutulabilecek bir üs haline getirilmesini ve bunun sonucu olarak da Türkiye'nin ABD emperyalizmine ve NATO'ya daha da bağımlılaştırılmasını öngörmektedir. Bağımsızlığı, egemenliği, toprak bütünlüğü ve bağlantısızlığı uluslararası garanti altına alınmış, bu garanti altında tüm yabancı üs ve askerlerden arınmış, ve kendisi de askersizleştirilmiş, her iki toplumun iç yönetimlerinin demokratikleştirildiği, emekçi halk kitlelerinin topluluk ve merkezi devlet yönetimlerinde söz ve karar sahibi olabildiği ve eşit şartlar altında kardeşçe, uyumlu bir biçimde yaşayabildiği bir Kıbrıs devletinin oluşturulması, hem Kıbrıs Türk ve Rum topluluklarının, hem de Türkiye ve Yunanistan'ın hak ve çıkarlarına, Akdeniz ve Ortadoğu'nun güvenliğine ve dünya barışına en uygun çözüm biçimidir. Kıbrıs sorunu bu ilkeler çerçevesinde çözüme kavuşturulmalıdır.»

— Türkiye İşçi Partisi 1. Büyük Kongre Kararları'ndan

Dünya İşçi Sınıfı Sacco ve Vanzetti'yi Anıyor

Amerika Birleşik Devletleri'nin Massachusetts eyaletinin South Braintree kasabasında 1920 yılının 15 Nisan'ında bir fabrika soyuldu. Soygunda fabrikanın muhasebecisiyle bekçisi vurularak öldürüldüler. Bu olayla ilgili olarak 1891 doğumlu kunduracı Nicola Sacco ile 1888 doğumlu seyyar balıkçı Bartolomeo Vanzetti olaydan habersiz bir tramvayda giderlerken tutuklandılar. Böylece sıradan bir soygun olan bu olayın duruşması ve «sanıkları» sıradan bir dava olmaktan çıkacak, bütün dünyada tartışılan bir olay haline gelecekti...

Ve davanın sonuçlanmasından geçen 50 yıl sonra ABD yargı organları Sacco ile Vanzetti'nin suçsuzluğunu açıklamak zorunda kalacaklardı. Fakat Sacco ile Vanzetti'nin elektrikli sandalyeye oturtulmalarından 50 yıl sonra.

Neden Sacco ve Vanzetti davası bir tarih haline gelmişti? Cevabı çok açık: Çünkü onlar adi bir soygun nedeniyle değil, siyasi inanç ve mücadeleleri nedeniyle öldürüldüler. Onlar sıradan insanlar değillerdi. Onlar Amerika'da ilk sendika hareketlerinde yer almış kişilerdi. İşçi sınıfının mücadelesini yürüten militan kişilerdendiler.

Ülkede o zamanlar işçi sınıfı militanlarını temizlemek amacıyla kitlesel tutuklamaların yapıldığını, bu amacla provokatörlerin ellerinden geleni yaptığını, zamanın İtalya'sının başına «İl Duce»nin çöreklendiğini ve gericiliğin her türlü yöntemi kullanarak işçi sınıfının mücadelesini kırmaya çalıştığını hatırlamak gerek. Böyle bir ortamda işçi sınıfı militanlarından olan Sacco ve Vanzetti karalanmak istendiler ve uzaktan yakından hiç bir ilişkileri olmayan bir olayla suçlandılar.

Sacco ve Vanzetti İtalya'dan göç etmişlerdi, tutuklandıklarında her ikisinin de ingilizcesi kötüydü. Sorulan soruları tam olarak anlayamıyorlar ve verdikleri cevaplar da yanlış olarak tercüme ediliyordu. Ayrıca «sanıkları» tanıdıklarını iddia eden tanıkların durumu da ilginçti. Şirkette çalışanlardan biri örneğin, ilk verdiği ifadeden sonra işten atılması üzerine ifadesini değiştirmiş ve yeniden işe alınmıştı. Davada bunun gibi tanıkların örneği çoktu. Ayrıca Sacco ve Vanzetti o gün başka başka yerlerde olduklarını çok daha tutarlı bir biçimde, tanıklarla ispat etmişlerdi. Fakat daha işin başında Massachusetts eyaleti yargıcı «bu anarşist dürzüleri yola getirmek» amacıyla işe koyuldu. Ve çok geçmeden ölüm cezasına çarptırıldılar. Fakat ortaya beklenmedik bir tanık çıktı. Bu tanık Madeiros isimli, Sacco ve Vanzetti ile aynı hapisanede yatan bir mahkumdu. Bu mahkum sözü edilen soygunu yapan üç kişiden biriydi. Böyle bir olayda Madeiros'un kullanılması hiç şaşırtıcı değil. Çünkü Madeiros boğazına kadar pisliğe batmıştı. Yoksul büyümüştü. Daha ufak yaştan başlayarak genç yaşına rağmen işlemediği suç kalmamıştı. Adam bile öldürmüştü. Ve günün birinde iki adam gelip çok para olan bu işi teklif etmişlerdi. İş gayet kolay başarılmıştı. Fakat Madeiros'un kaderi de böylece Sacco ve Vanzetti'ninkine bağlanmıştı. Hayatta kalması sakıncalıydı. Zaten işlediği suçlar onu bir kaç defa asmaya bile yeterdi. Artık böyle bir durumda kendisi için hiç bir umudun kalmadığını görünce gerçeği itiraf etmeye karar verdi. Gerçi dava biraz daha uzadı ama sonuç değişmedi. 22 Ağustos 1927 günü Nicola Sacco ve Bartolomeo Vanzetti elektrikli sandalye ile idam edildiler. Aynı gün Madeiros da idam edildi.

Sacco ve Vanzetti'nin fiziki varlığını öldürmekle, onların inanç ve düşüncelerini silebileceklerini sananlar yanıldılar. Çünkü bu düşünceleri bütün dünyada milyonlarca emekçi paylaşıyordu. Ve onlar yaşatacaktı. Bütün dünya emekçilerinin yürekleri Sacco ve Vanzetti'nin yüreği ile kaynaştı bir bütün oldu. Turin'de, Napoli'de, Cenova'da, Roma'da; Londra'da; Toulouse'da; Marsilya'da, Lyons'da; Berlin'de, Kolombiya'da, Venezuela'da, Brezilya'da, Şili'de, Arjantin'de, Moskova'da, Güney Afrika'da ve dünyanın diğer ülkelerinde her yerde grevler, protesto gösterileri, yürüyüşler yapıldı. İşçi sınıfı uluslararası dayanışmasının en iyi örneklerinden birini verdi.

Faşistler hukuku ellerinde düzmece bir silah yaptılar. Fakat 50 yıl sonra da olsa suçlarını itiraf etmek zorunda kaldılar. Kapitalist - emperyalist ülkelerde bugün de Sacco ile Vanzetti benzeri olaylar sürüp gidiyor. Bu iki yüzlüler şimdi de sosyalist ülkelerin karşısına insan haklarını korumak adına çıkıyorlar.

Sacco ile Vanzetti'yi öldürdüler. Sacco ve Vanzetti ölüme giderlerken, bu mücadeleye atılmış insanların onurunu ve gururunu taşıdılar. Milyonlarca emekçiye örnek oldular. Dünya emekçileri Sacco ve Vanzetti'nin anısını unutmayacak. Her zaman saygıyla anılacaklar.

Emperyalizmin yeni tertipleri :

Belgrad Konferansı Çıkmaza İtiliyor

Belgrad'da 15 Haziran'dan beri süren uluslararası toplantıda, 1975 yılında Helsinki'de imzalanan Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Konferansı Nihai Belgesi'nin daha derin ve kapsamlı bir içeriğe kavuşturulması yolunda çalışmalar sürdürülüyor.

«Belgrad Konferansı» diye anılan ve 33 Avrupa ülkesiyle ABD ve Kanada temsilcilerinin katıldığı bu toplantı, sonbaharda yine Belgrad'da dış işleri Bakanları düzeyinde yapılacak ana toplantının tarihini, süresini ve gündemini saptamayı amaçlıyordu.

1975 Ağustosunda Helsinki'de Toplanan Avrupa Güvenlik ve İşbirliği toplantısı, Sosyalist sistem ile kapitalist sistem arasındaki uluslararası ilişkilerde önemli bir dönüm noktası niteliğinde idi. Bu toplantının nihai senedi ile, iki sistemin barış içinde bir arada yaşaması ilkesi, resmi bir belge ile onanmış, ikinci dünya savaşı sonrası oluşan sınırların değişmezliği saptanmış, insan hakları ve demokratik özgürlükler konusunda belgeyi imzalayan ülkelerin hükümetlerine önemli yükümlülükler getirilmişti. Bundan dolayı, Avrupa Güvenlik ve İşbirliği konferansı Dünya Sosyalist Sistemi ve dünyadaki tam ilerici güçler açısından önemli bir kazanım olmuştu.

Belgrad Konferansında görülen şu ki, Helsinki'nin yarattığı bu olumlu gelişmeler emperyalist batı ülkelerini oldukça rahatsız etmiştir. Sonbaharda Belgrad'da benzeri bir belgenin onaylanması, emperyalizmin ve yayılmacı, baskıcı politika ve uygulamalarını pervasızca sürdürmesini engelleyecektir. Bunun bilincinde olan emperyalist devletlerin temsilcileri, Konferansın başından beri, «Sovyetler'deki insan hakları uygulamasının» Sonbahar toplantısında ayrı bir gündem maddesi olarak ele alınıp incelenmesi tezinde ısrar etmektedirler. Sovyetler Birliği ve diğer sosyalist ülkeler, teklifin bu biçimine şiddetle itiraz ediyorlar. Çünkü bu tavır, konferansın olumlu bir biçimde gelişip gerçek amacına ulaşmasını engelleme amacını taşımaktadır.

Bu durumda, emperyalist çevreler Sovyetler Birliğinin tavrını, «hesap vermekten çekiniyor» diye yorumlayıp, yayarak dünya kamu oyunda Sovyetleri Konferansı engelleyen bir güç olarak göstermeye çalışmaktadırlar. Fakat, Belgrad'daki Sovyet baş delegesi, çeşitli açıklamalarında, sorunun gerçek boyutlarını ortaya koydu. Sovyet delegesi, şöyle diyor **«Biz insan haklarını tartışmaktan kaçınmıyoruz. Aksine tartışılmasını istiyoruz. Amerika'nın bizi eleştirmesinden de çekinmiyoruz. Bu toplantı Avrupa Güvenlik ve işbirliği toplantısıdır. Avrupa'nın güvenliği açısından tartışılması gereken sayısız sorun var. Bu toplantının amacı güvenlik ve işbirliği açısından ileri noktalara varmak olmalı... Ancak görüyoruz ki, Amerika ve Batılılar, Carter'in ağzından dinlediğimiz ve yalnızca sosyalist dünyaya yönelmiş bir insan hakları tartışmasıyla, bu toplantıyı amacından saptırmak istiyor. Bu konuyu baş sorun durumuna getirmek, böylece kendi çıkarlarına uygun propaganda yapmak niyetinde görünüyorlar.»**

ABD'nin başını çektiği ve diğer batılı emperyalistlerin de hep bir ağızdan katıldıkları «insan haklarını savunanlar korosu», utanmazca bir taktikle Sovyetler Birliğini ve diğer sosyalist ülkeleri insan temel hak ve özgürlüklerine tecavüzle suçluyorlar.

Oysa bu beylere sormak gerekir: Örneğin, işten atılmak, sürülmek, aç, açık kalmak, hangi toplumsal sistemin hastalığıdır? Emeğinin hakkını alabilmek için hangi toplumsal sistemde işçilerin kitlesel mücadelesi vardır? Gencinden yaşlısına kadar hangi toplumsal sistemde insanlar, öğrenim özgürlüğü ve eğitim hakkı için mücadele ediyorlar? Hangi toplumsal sistemde, uluslar ve milliyetler üzerine ırkçı, şoven baskı ve politikalar uygulanmaktadır? Gençlik ve kadın sorunları hangi toplumsal sistemin çözümsüz bıraktığı sorunlardır?

Sosyalizmin özünde olan, Dünya Sosyalist Sistemi içindeki ülkelerin tümünde de vardır. Nitekim, insan hak ve özgürlüklerine saygı ve kollektif inşaa, bu ülkelerde gelişerek sürmektedir.

İnsan Hak ve Özgürlüklerinden bahsedildiğinde, kendilerine yalnızca utanmak düşen Emperyalist Devletlerin, ellerine bulaşmış kana bakmadan Sosyalist Ülkeleri bu konuda suçlamaları, onların ikiyüzlülüklerinin en açık kanıtıdır.

Dünyanın her yanında emekçi kitleleri yoğun bir sömürü altında tutan, kanlı hükümet darbeleri tertipleyen, işkenceci faşist katilleri emekçi halkların üzerine süren, kimlerdir?

Gözü dönmüş bir biçimde silahlanan, tekellerin pazarlarını geliştirmek için halkları birbirine düşman edip savaşlar çıkartan kimlerdir?

Saldırgan askeri paktlarla, dünya sosyalist sistemini yeryüzünden silmeyi sinsice planlayanlar kimlerdir?

Atom ve Hidrojen bombaları yetmemiş gibi, bu kez de, yalnızca insanları öldürüp, eşyaya zarar vermeyen nötron bombaları imal eden ve böylece de, yağmacılıklarını ve insan hayatına ne ölçüde değer verdiklerini açıkça gözler önüne serenler kimlerdir?

Vietnam'da milyonlarca kişinin katilleri kimlerdir?

Zencileri yüz yıllardan beri kendi ülkelerinde köle vatandaş gözüyle görüp, açlığa terkeden, onları en yoğun biçimde sömüren ve en ufak kıpırdanışlarında kurşunlayanlar kimlerdir?

Gençliğinin büyük bir bölümü uyuşturucu madde müptelası olan, sadist cinayetlerin, cinsi sapıklıkların, her çeşit hırsızlığın, uğursuzluğun kol gezdiği, geceleri insanların sokağa çıkmaya korktukları, bir elektrik kesildiğinde, 18 milyarlık yağma yapılan ülke hangisidir?

İşin düşündürücü yanı, batılı emperyalist devletlerin bu sahte insancıllık politikalarına alet olanlar arasında sosyal demokrat ve hatta sosyalist çizgide bazı kişi ve örgütlerin de bulunması ve emperyalizmin anti - sovyetik ve anti - komünist kampanyasında bunların da yer almalarıdır. Bu durum, hiç bir gerekçeyle «haklı» gösterilemez. Günlük politik gelişmeler, hesaplar, geçici başarılar uğruna son tahlilde sosyalizm düşmanlarının ekmeğine yağ süren konum ve davranışlar, ileride geri dönülmesi güç, telafisi imkansız gelişmelere yol açar. İşçi sınıfı ve emekçi halkların uluslararası birlik ve dayanışmasını zedeleyecek, dünya sosyalist sistemini küçük düşürecek tutumlar, bunu öne süren kişi ve kuruluşlara ancak zarar getirebilir.

Sovyetler birliğinde emek düşmanlarının, sosyalist demokrasi düşmanlarının, emperyalist güçler tarafından satın alınmış bir kaç kişinin cezalandırılması, insan haklarının çiğnenmesi demek değildir. Sosyalist Ülkeler, dünyanın bütününden yalıtılmış «adacıklar» değildirler. Belli bir süreç boyunca oluşturulup geliştirilen ilişkiler, bir anda bir «yazar»ın, «bilim adamının» «Sovyetlerdeki baskıcı düzene» karşı çıkıvermesiyle patlak vermekte ve emperyalist güçler, dünya kamu oyunda bu kişiyi bir anda lanse edip, aylarca söz konusu etmektedirler. Fakat tuhaftır ki, Solzenitsin'den, Sakharov'a kadar, tüm bu «özgürlükçü» aydınlar, nedense Sovyetler Birliği dışına çıktıktan bir süre sonra hemen unutulmakta, emperyalist tertipçiler hemen yeni birilerinin peşine düşmektedirler. Çünkü, «Sosyalist ama özgürlük yanlısı» diye ortaya çıkan bu kişilerin maskesi düşmekte, gerici ve faşist yüzleri tüm açıklığıyla görünmektedir. Açıktır ki, bu saldırılar, bu bir kaç kişinin satın alınması yoluyla sürdürülen anti - komünist propaganda, kapitalist ülkelerdeki (özellikle batı Avrupa'daki) orta sınıfları tedirgin etmeye ve işçi sınıfı ile bağlarını koparmaya yöneliktir.

İşte bugün Belgrad'da emperyalizmin politikası uluslararası planda ve resmi düzeyde oynanmak isteniyor. Sosyalizmin gelişen gücü ve saygınlığı zedelenmek isteniyor. Ama emperyalist güçlerin bu manevrası da mahkum edilecektir.

ÇARK BAŞAK • Türkiye İşçi Partisi Merkez Yayın organı • Sahibi: Türkiye İşçi Partisi adına Behice BORAN • Sorumlu yazı işleri müdürü: Nurdan ORPEN • 15 günde bir yayınlanır • Yönetim yeri: TİP Genel Merkezi, Nur'u Ziya Sok. 17/5 Tünel - İSTANBUL Tel: 45 92 01 • Abone: 24 sayı için 35.— TL. Yurtdışı: 70.— TL. • Dizgi - Tertip: Başaran Matbaası — Tel.: 26 43 09 • Baskı: Ufuk Matbaası